

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

15.22– КР. 80 «С» 2021.10.25.002 ПЗ

ПІШКИ В'ЯЧЕСЛАВА МИХАЙЛОВИЧА

2022

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Факультет агротехнологій та економіки

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"
ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри
обліку і оподаткування
_____ **Наталія ЦАРУК**
« ____ » _____ **2022 р.**

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему «Бухгалтерський облік і аналіз операцій з грошовими коштами в
національній та іноземній валюті»**

ВП НУБІП України "НАТІ"

Спеціальність: **071 «Облік і оподаткування»**

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"
Гарант освітньої програми
д.е.н., професор

ВП НУБІП України "НАТІ"
_____ **Петро СУК**
(підпис)

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

д.е.н., професор

(підпис) _____ **Петро СУК**

ВП НУБІП України "НАТІ"
Виконав

ВП НУБІП України "НАТІ"
_____ **В'ячеслав ПИШКА**
(підпис)

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ "НАТІ"
«НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Факультет агротехнологій та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і оподаткування

к.е.н., доцент Наталія ЦАРУК

«_____» _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи студенту

Пишці В'ячеславу Михайловичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи «Бухгалтерський облік і аналіз операцій з грошовими коштами в національній та іноземній валюті»

затверджена наказом директора ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут» від «25» 10 2021 № 80 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 30.05.2022 р.

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи річні звіти підприємства, літературні джерела вітчизняних і зарубіжних авторів, законодавчі і нормативно-правові акти

Перелік питань, які потрібно розробити:

1. Теоретичні основи обліку і аналізу операцій з грошовими коштами в національній та іноземній валюті.
2. Бухгалтерський "облік і" аналіз операцій з грошовими коштами в національній та іноземній валюті.
3. Удосконалення обліку і аналізу грошових коштів підприємства.

Дата видачі завдання «02» 11 2021 р.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

Петро СУК

(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____ В'ячеслав ПИШКА

(підпис)

ЗМІСТ

ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ТА ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	
1.1. Економічний зміст бухгалтерського обліку та аналізу грошових коштів в національній та іноземній валюті.....	8
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку і аналізу грошових коштів	20
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ТА ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	
2.1. Фінансово-економічна характеристика підприємства ТОВ «Борзнаагроптахопродукт».....	29
2.2. Первинний облік грошових коштів в касі та на рахунках в банках в національній та іноземній валюті.....	40
2.3. Синтетичний облік грошових коштів в касі та на рахунках в банках в національній та іноземній валюті.....	46
2.4. Аналіз руху грошових коштів та платоспроможність підприємства.....	51
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА	
3.1. Удосконалення обліку грошових коштів в національній валюті.....	62
3.2. Удосконалення обліку грошових коштів в іноземній валюті.....	71
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

Вступ

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Діяльність кожного підприємства передбачає багато процесів, серед яких: купівля товарів, основних засобів, нематеріальних активів, а також надання послуг, виконання робіт або виплату заробітної плати. Чинним законодавством в Україні передбачено, що всі розрахунки повинні здійснюватися переважно в безготівковому порядку.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Від раціональності постановки обліку грошових коштів на підприємстві залежить платоспроможність не тільки суб'єктів господарювання, а й фінансово-кредитної системи країни в цілому.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Грошові кошти є найліквіднішими активами і відображаються у звітності підприємства. Такі звіти виступають базою для прийняття рішень про надходження і видатки коштів, а також ефективності їх використання.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Дослідженням проблеми бухгалтерського обліку й аудиту грошових коштів в цілому присвячені праці: Ю.В. Бакун, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, О.Г. Величко, Ю.А. Верига, Н.І. Власюк, С.Ф. Голова, В.І. Єфіменко, Н.В. Ковальчук, Сопко, та багатьох інших.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Особливу увагу слід звернути на облік операцій в національній та іноземній валюті, адже попри довге існування механізму здійснення операцій, постійне його вдосконалення продовжується і зараз. Саме ця тема відображена у працях багатьох відчизняних науковців, зокрема у Л. І. Бабій, І. А. Волкової, С. Ф. Голова, Т. П. Демчук, І. В. Жиглей, Л. І. Жидаєвої, З.-М. В. Задорожного, Л. І. Ірхи, Л. М. Кіндрацької, П. О. Куцика, Т. В. Кожухової, Я. Д. Крупки, С. О. Левицької, М. Р. Лучка, В. В. Філіна, Л. В. Чижевської та багатьох інших. Серед зарубіжних

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

дослідників це питання висвітлено у працях М. Адлера, Р. Алібера, Р. Дюкса, Дж. Годфрея, А. Джо, К. Ноуба, Д. Орапіна, Г. Роберта, Дж. Хойла та інших.

Метою роботи є облік грошових коштів в національній та іноземній валюті, а також практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку та аналізу грошових коштів в національній та іноземній валюті.

Досягнення поставленої мети визначає зміст дослідження та забезпечує вирішення таких завдань:

– визначення економічної суті і значення грошових коштів в національній та іноземній валюті;

– розкриття суті і задач обліку й аналізу грошових коштів підприємства;

– характеристика діяльності ТОВ “Борзнаагроптахопродукт”; – створення шляхів покращення обліку грошових коштів в національній та іноземній валюті;

Об’єктом дослідження є процес бухгалтерського обліку й аналізу грошових коштів в національній та іноземній валюті.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів обліку й аналізу грошових коштів в національній та іноземній валюті.

Суб’єктом дослідження є Товариство з обмеженою відповідальністю “Борзнаагроптахопродукт” (Надалі ТОВ “Борзнаагроптахопродукт”), що займається виробництвом продуктів борошномельно-круп’яної промисловості, птахівництвом, роздрібною і оптовою торгівлею.

У роботі було застосовано такі методи дослідження: метод логічного аналізу (для дослідження сутності та видів грошових коштів, а також значення і завдань їх обліку), метод абстрагування і спостереження (для вивчення синтетичного і аналітичного обліку грошових коштів), метод логічного аналізу (для проведення аудиту грошових коштів в національній та іноземній валюті)

Інформаційною базою для виконання роботи виступали наукові та науково-періодичні праці, законодавчо-інструктивні матеріали з обліку і аналізу операцій в національній та іноземній валюті, інтернет-ресурси, нормативно-правова база, що регулює методику обліку операцій з грошовими коштами в національній та іноземній валюті та облікові дані ТОВ “Борзнаагроптахопродукт.”

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ

ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ТА
ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ1.1. Економічний зміст бухгалтерського обліку та аналізу
грошових коштів в національній та іноземній валюті

Гроші – це економічна форма, за допомогою якої здійснюється облік вартості, обмін, платежі, накопичення вартості. Гроші це щось набагато більше, ніж простий інструмент для розвитку економіки.

Правильно функціонуюча грошова система сприяє повному використанню всіх можливостей і повній зайнятості. Однак, якщо грошова система функціонує погано, може статися безліч найрізноманітніших проблем, починаючи від низького рівня зайнятості на підприємстві і закінчуючи різкими коливаннями рівня виробництва.

Грошові кошти в господарському процесі виконують безліч функцій, серед яких найважливішими є функції міри вартості, засобу обміну і накопичення капіталу. Гроші в будь-якому своєму виді є абсолютно ліквідним активом якмй здатний легко і швидко перетворитися в будь-які види матеріальних цінностей.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами і обмеженими ресурсами. Успіх діяльності підприємства знайною мірою в визначається здатністю їх раціонального розподілу і використання, саме тому організація їх обліку залишається досить важливим питанням.

Поняття «грошові кошти» деякі науковці описують як ліквідні активи підприємства. Однак визначення не відображає всю і їх сутність.

Потрібно розглянути визначення змісту поняття «грошових коштів» в окремих нормативних та літературних джерелах. Як ми можемо побачити, сформульовані визначення поняття «грошові кошти»

у нормативних документах лише перераховують його складові. До грошових коштів відносять також і готівку, і кошти на рахунках у банках. Проте дане визначення не є не точним, а отже і потребує вдосконалення. Про що пишуть М. В. Дерій, Г. В. Осовська, С. М. Остафійчук, та інші науковці.

- це кошти в касі та депозити до запитання [4]

це готівка, кошти на рахунках у банку та депозити до запитання [2]

- це готівка, кошти на рахунках у банках і депозити до запитання [29]

- це доходи і надходження, що акумулюються у грошовій формі на рахунках підприємств, організацій, установ і домашніх господарств для забезпечення їхніх власних потреб або розміщення у вигляді ресурсів банків[40];

- це готівка, кошти на рахунках та депозити до запитання [24];

- це абстрактний вимірник економічних процесів, явищ, об'єктів, який суб'єкти згодні приймати як платіжний засіб [26];

- це основний сегмент для здійснення готівкових та безготівкових розрахунків між державними органами та бюджетними установами і підприємствами; доходи і надходження з однієї сторони (дебіторів чи кредиторів) та витрати - з іншої (дебіторів чи кредиторів), що забезпечує ефективне, злагоджене функціонування грошовокредитної системи забезпечуючи рух та обмін грошей та їх документальне підтвердження [36];

Рис. 1.1 Класифікація грошових коштів

Осовська Г. В. вважає, що грошові кошти не доходи та надходження. Ця думка є хибною, оскільки грошові кошти можуть також виступати у формі витрат.

М. В. Дерій визначає грошові кошти як доходи і надходження з однієї сторони та витрати – з іншої. Даний підхід більш доцільний, оскільки тут грошові кошти виступають у формі доходів, надходжень та витрачань.

С. М. Остафійчук краще описує склад грошових коштів, що характеризується абсолютною ліквідністю. Однак, до поняття «грошові кошти» потрібно включати лише кошти на рахунках у банках.

Садовська І.Б. в своїй праці «Бухгалтерський облік» визначає економічну сутність грошового обігу, визначаючи поняття «грошові кошти». За економічним змістом автор розподіляє безготівкові розрахунки на товарного (розрахунки між підприємствами за ТМЦ, виконання роботи і надані послуги) і нетоварного характеру (розрахунки з бюджетом з платежів і податків, погашення банківських позик, розрахунки з дебіторами). [31]

Отже, як ми бачимо з рис. 1 точного визначення категорії “Грошові кошти “ немає. На мою думку грошові кошти – це поняття, що відображає найбільш ліквідні активи підприємства (готівка і кошти на рахунках в банку). Крім того, до складу грошових коштів необхідно віднести також і електронні кошти, адже вони мають ідентичні характеристики.

Кошти, які підприємець одержує в результаті своєї діяльності і називаються грошовим потоком. Однак відбувається це при умові якщо вони мають постійний, динамічний характер.

Наукові праці провідних вчених - економістів показують, що немає єдиного трактування грошовошо потоку як економічної категорії.

Є. Ф. Брігхем, вважає що під грошовим потоком слід розуміти

"...фактичні чисті готівкові кошти, які надходять протягом деякого визначеного періоду"

Його колеги В. А. Верб та О. А. Загородніх розширюють поняття грошового потоку, підкреслюючи, що це "різниця між кількістю отриманих і витрачених грошей".

А вчений-економіст С. О. Москвін обмежується поняттям різниці між грошовими надходженнями й витратами.

Однак незважаючи на всі тлумачення завжди звертається увага на існування декількох підходів до визначення грошового потоку. (Рис. 2)

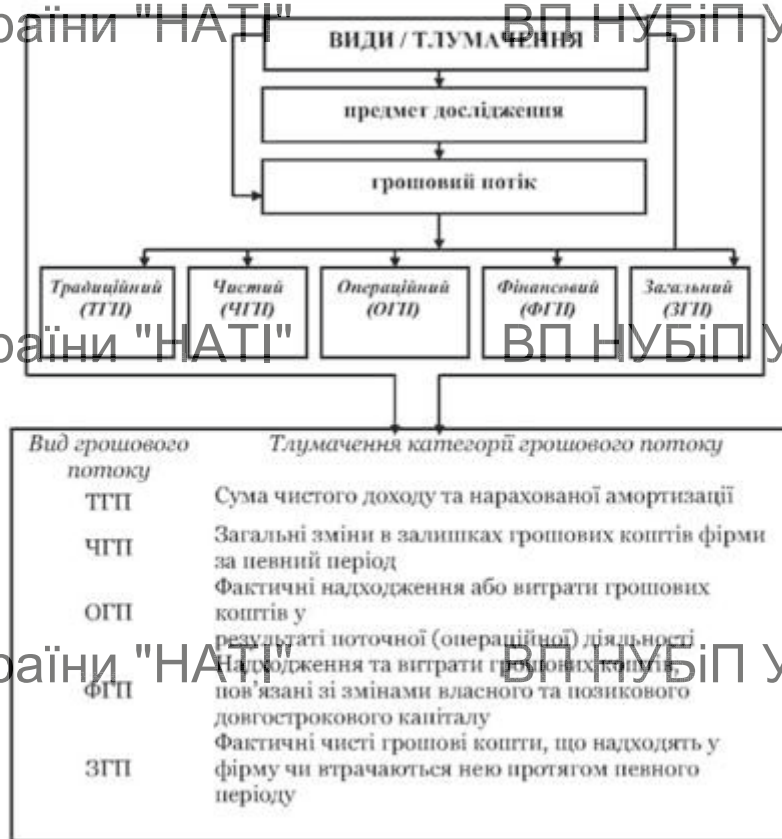

Рис. 1.2 Схема визначення грошового потоку за ознакою методу

його розрахунку. [33]

На думку І. А. Бланка "грошовий потік підприємства являє собою сукупність розподілених в часі надходжень та виплат грошових коштів,

які генеруються його господарською діяльністю. Поняття "грошовий потік підприємства" є агрегованим і включає багато видів цих потоків, що обслуговують різні напрямки діяльності". Саме це трактування досить часто визнають як найбільш правильне.

Підґрунтям економічного підходу щодо визначення даного поняття є термін «виручка» (обсяг продажу виробленої продукції або наданих послуг). Найпоширенішим стало визначення поняття «дохід підприємства» як суми виручки від реалізації продукції і надання певних послуг.

Головною метою такої моделі є створення практичної і гнучкої системи ефективного управління коштами підприємства, придатною для використання на практиці. Розробка та впровадження даної моделі в систему управління надасть можливість керівникам підприємств оперативно приймати правильні рішення, а також своєчасно вносити певні корективи. Загально відомо, що систему ефективного управління грошовими потоками можна розглядати з трьох аспектів:

- організаційний;
- мотиваційний;
- економічний.

Організаційний аспект має за мету визначення центрів відповідальності за створення грошових потоків, спеціальних підрозділів, відповідальних за бізнес-процеси, а також встановлення регламентів формування і подання певної інформації чи регламентів.

Мотиваційний аспект повинен підтримувати стан грошових потоків згідно до плану, а також займатися пошуком резервів, за допомогою яких можна було б підвищити ефективність управління грошовими потоками.

Економічний аспект виконує контрольну функцію, що означає контроль за виконанням планових завдань із формування грошових потоків.

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» має

визначення грошовим коштам як готівковим коштам, коштам на рахунках в банках і депозитах до запитання [11].

Згідно з проведеними дослідженнями з економічної сутності грошових коштів, можна зробити висновок, що грошові кошти визначаються сегментами для здійснення безготівкових та готівкових розрахунків. Ці розрахунки відбуваються між державними органами і бюджетними установами, а також підприємствами.

Аналоги коштів є окремою економічною категорією, незалежною від грошей. Вона використовується не для розрахунків, а для підтримки платоспроможності компанії або погашення її короткострокових зобов'язань. Також у разі крайньої необхідності, може бути вільно перетворена в суми коштів з невеликою зміною вартості.

Щоб відобразити грошові кошти на підприємствах використовують такі рахунки:

- 30 «Готівка»,
- 31 «Рахунки в банках»,
- 33 «Інші кошти»;
- 34 «Короткострокові векселі одержані»,
- 35 «Поточні фінансові інвестиції».

Інформація про грошові потоки розкривається у:

- формі №1 «Баланс»,
- формі №2 «Звіт про фінансові результати»,
- формі №3«Звіт про рух грошових коштів»,
- форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Для раціонального використання коштів на підприємствах потрібно проводити розрахунки основних аналітичних показників.

Відображення грошових розрахунків у бухгалтерському обліку суб'єктів господарювання, а також їх порядок визначає Інструкція «Про застосування Плану рахунків обліку активів, капіталу, зобов'язань та

господарських операцій підприємств і організацій»[9], затвердженою наказом Міністерства Фінансів України № 291 від 30 листопада 1999 року, із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 1019 від 12 грудня 2017 року.[21]

Побудова відповідної системи грошового обліку передбачає:

- правильну реалізацію та відображення всіх:
- нормативні вимоги;
- заповнення первинних документів,
- узагальнення та систематизації інформації в регістрах;
- складання звітності.

Аналіз грошових коштів зв'язаний із з'ясуванням причин, які змінили прихід коштів та їх відхід. Недостатня розробка методологічних та теоретичних питань при аналізі грошових коштів обумовлює необхідність їх широкого розкриття та вдосконалення.

Чинним законодавством України суворо регламентований порядок здійснення розрахунків грошовими коштами. Безумовно існують і певні правила, а якщо точніше то установлений порядок для здійснення операцій з готівкою. Це – касова дисципліна [27].

Готівкові обороти, будь то готівкові чи безготівкові, тісно пов'язані між собою. Це реалізується через перехід однієї форми грошових оборотів в іншу.

Приклад: Виручка надходить до каси підприємства, а з каси передається до здається до установи банку, де в свою чергу її зараховують на рахунки. Із рахунків у банку проводяться розрахунки між суб'єктами господарювання, а готівка знову надходить в касу підприємства для розрахунків за заробітними плати тощо.

Щоб забезпечити достовірну і точну інформацію про рух коштів необхідно забезпечити їх облік. Саме тому основними завданнями бухгалтерського обліку грошових коштів є:

– суворе дотримання встановлених правил ведення касових операцій і здійснення розрахунків між суб'єктами господарської діяльності;

- правильна організація, своєчасне й законне проведення безготівкових і готівкових розрахункових операцій

– своєчасне та точне ведення розрахунків із дебіторами та стягнення заборгованості;

– своєчасне та правильне документування операцій із руху грошових коштів і розрахунків;

– періодичне проведення інвентаризацій грошових коштів і дебіторської заборгованості;

– контроль над витрачанням грошових коштів;

– забезпечення збереження грошових коштів і цінних паперів у касі підприємства;

– своєчасне і повне відображення в документах і реєстрах бухгалтерського обліку руху коштів у касі підприємства і на рахунках у

банку,

– забезпечення своєчасності взаєморозрахунків із метою запобігання штрафним санкціям.

Проблеми обліку грошових коштів є важливим питанням, адже від достовірності та оперативності обліку залежить вся фінансова діяльність

та звітність підприємства. Однак під час обліку руху грошових коштів можуть виявитися безліч проблем. До них можна віднести:

➤ правильне відображення грошових коштів у фінансовій звітності;

➤ визнання та класифікацію грошових коштів;

➤ повноту та своєчасність відображення в системі обліку руху

грошових коштів;

➤ організацію контролю над процесом збереження та використання грошових коштів;

- оптимізацію надходжень і виплат готівки та формування інформаційної бази даних для аналізу отриманих і втрачених вигод від проведених заходів.

Облік грошових коштів регламентований відповідними актами України. Проте значне розширення форм і методів здійснення розрахунків, а також їх властивостей і функцій грошових коштів стали основною причиною уточнення та деталізації в бухгалтерському обліку та контролю операцій із ними.

Щоб підвищити ефективність управління діяльністю підприємства в цілому на підприємствах застосовують системи контролю грошових коштів. На підприємствах також пропонується здійснювати розробку фінансових планів надходження та витрачання грошових коштів на наступний календарний рік. В ньому буде:

- Розрахунок планового доходу від основної діяльності
- Витрати грошових коштів у розрізі статей витрат.

Крім того щоб забезпечити оперативний контроль над рухом грошових коштів в цілому рекомендується формувати звіт за попередній місяць, в якому відображати надходження і використання грошових коштів, після чого порівнювати його з плановими показниками.

В наш час щоб забезпечити високу точність облікових даних потрібно повністю автоматизувати облік грошових коштів. Важливою є й проблема повноти та своєчасності відображення грошових коштів у системі обліку. Якщо грошові кошти не будуть повністю та своєчасно оприбутковані, то про чітке відображення реального розміру коштів можна забути. За цією проблемою приховується і наступна - неправильне відображення податкових стягнень. Така помилка тягне за собою низку інших. Виявити подібні помилки можливо лише при інвентаризації.

Метою аудиту грошових коштів у національній валюті є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснених операцій з грошовими коштами підприємства, а також правильності їх

відображення в обліку. встановлення відповідності застосовуваної в організації методики обліку грошових коштів у національній валюті, що діють в Україні в періоді, коли відбувається перевірка, нормативним документам, щоб сформулювати думку про достовірність бухгалтерської звітності в усіх суттєвих аспектах.

Проведення аудиту грошових коштів у національній валюті має

кілька завдань:

- перевірка правильності оформлення прибуткових та видаткових касових ордерів;
- перевірка своєчасності та повноти відображення руху готівки в касовій книзі та в звіті касира;
- перевірка дотримання встановленого ліміту готівки в касі; перевірка стану обліку касових операцій.

Отримавши в процесі попереднього планування необхідну інформацію, внутрішній аудитор починає розробку загального плану внутрішнього аудиту грошових коштів у національній валюті (табл. 1).

Рекомендується проводити внутрішній аудит грошових коштів в кілька етапів. Процедури внутрішнього аудиту будуть залежати від рівня довіри до результатів попередніх внутрішніх аудитів. Якщо внутрішній аудит буде базуватися на даних по передньому внутрішньому аудиту, то необхідно вивчити його робочі документи і детальний облік грошових коштів у національній валюті, а також визначити чи адекватним був підхід по передньому внутрішньому аудиту.

Удосконалена методика аудиту грошових коштів у національній валюті, яка на відміну від сучасних включає в себе:

- Анкету;

- Загальний план проведення аудиту;
- Програму аудиту.

Все це дає змогу аудиторю охоплювати всі аспекти обліку

касових операцій на підприємстві, досліджувати правильність, своєчасність, законність відображення в обліку грошових коштів, вчасно виявляти порушення, проводити якісний внутрішній аудит та підвищувати ефективність діяльності підприємства. Крім того, для кращого подання інформації, розроблені робочі документи для перевірки грошових коштів.

Одним з основних принципів бухгалтерського обліку є вимірювання і узагальнення господарських операцій підприємства у національній валюті України єдиним грошовим вимірником - гривні. У разі ж здійснення зовнішньоекономічних операцій та пов'язаних з ними розрахунків в іноземній валюті, підприємство відкриває в банках валютні рахунки. Документальне забезпечення касових операцій в іноземній валюті обов'язкове, як і для касових операцій у національній валюті. Це означає що у відповідних регістрах бухгалтерського обліку (касова книга, журнал синтетичного і аналітичного обліку) повинні відображатися всі операції з приймання та видачі готівки через касу.

За прибутковими касовими ордерами, підписаними головним бухгалтером або особою, уповноваженою керівником відображаються всі операції з приймання готівки в касу. [Додаток 1]

За видатковими касовими ордерами, з підписами керівника і головним бухгалтером або працівником підприємства, який на це уповноважений керівником відбувається видача готівки з каси. [Додаток 2]

До видаткових ордерів можуть додаватися заява на видачу готівки, розрахунки та інші документи. Підзвітна особа розписується у видатковому касовому ордері про отримання готівки і зазначує суму одержаної валюти. Операції по прийманню одержаної з банку готівки в касу та видачі готівки з каси відображається в касовій книзі. [Додаток 3] Операції з готівки в іноземній валюті відображаються в обліку в валюті

та в гривнях відповідно до курсу на день операції. Валютний курс устанавлює Національний банк України.

Через зміну курсу стає необхідним корегування гривневого еквіваленту через виникнення різниці між оцінкою однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних курсах.

Відповідно до п. 9 П(С)БО 21 « Вплив змін валютних курсів» курсові різниці від перерахунку грошових коштів та інших статей про операційну діяльність відображаються у складі інших операційних доходів чи витрат.

Таблиця. 1.1

Трактування курсової різниці

П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»	Податковий кодекс України
Курсова різниця - різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах	не наведено
Сума авансу в іноземній валюті, перераховується у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на дату отримання авансу.	Доходи, отримані/нараховані платником податку в іноземній валюті перераховуються в національну валюту за офіційним курсом національної валюти до іноземної валюти, що діяв на дату визнання таких доходів, а в частині раніше отриманої оплати за курсом, що діяв на дату її отримання
Сума авансу в іноземній валюті, надана іншим особам у рахунок платежів для придбання немонетарних активів і отримання робіт і послуг.	Витрати включаються до витрат звітного періоду шляхом перерахування за офіційним курсом національної валюти, що діяв на дату визнання таких витрат, а в частині раніше проведеної оплати - за таким курсом, що діяв на дату здійснення оплати

Таким чином, для відображення курсових різниць будуть

використовуватися такі субрахунки:

– 714 "Дохід від операційної курсової різниці". За даним

субрахунков відбувається узагальнення інформації про доходи від курсових різниць за активами й зобов'язаннями підприємства, які пов'язані з операційною діяльністю підприємства;

945 "Втрати від операційної курсової різниці". На даному субрахунку ведеться облік втрат від зміни курсу гривні до іноземної валюти.

Узагальнення інформації про наявність і рух грошових коштів у іноземній валюті в касах, грошових документів, які знаходяться в касі підприємства здійснюється в Журналі 1 і його відомостях.

Всі документи повинні бути у розрізі кореспондуючих рахунків і хронологічному порядку. Відображення операцій, здійснених у іноземній валюті, використовується Журнал 1 і відомості до нього, які заповнюються у валюті здійснення операцій. Журнал 1 і відомості до нього також ведеться для відображення кожної іноземної валюти, в якій здійснювалася операція.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку і аналізу грошових

Правове регулювання бухгалтерського обліку власного капіталу підприємства (фірми, компанії) здійснюється безліччю нормативно-правовими актами загального і спеціального характеру. За останні роки в Україні було створено міцну законодавчу базу з регламентації системи бухгалтерського обліку, ознайомлення з якою допоможе обліковим працівникам відображати в обліку операції з формування та зміни власного капіталу за окремими його складовими.

Чинним законодавством України визначається законність здійснення операцій з грошовими потоками. Вона ж визначається на

основі нормативно-правових документів. При веденні обліку основних засобів та складанні звітності є дослідження нормативно-правового регулювання. Якщо розглядати діючі нормативні акти то можна згрупувати їх в чотири рівні:

I рівень – Законодавчий.

Даний рівень визначає:

- Сутність бухгалтерського обліку;
- Равдання бухгалтерського обліку;
- Основні поняття, що використовуються в бухгалтерському обліку;

- Порядок регулювання бухгалтерського обліку;

- Ведення бухгалтерського обліку.

Законодавчий рівень включає в себе:

- Конституцію України;
- Господарський кодекс України;

- Податковий кодекс України;

- Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.

II рівень – Нормативний.

Основним документом є положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» П(С)БО 7 «Основні засоби», регулює методологічні засади ведення обліку основних засобів або інших необоротних матеріальних активів.

III рівень – Методичний.

Основними документами є:

- Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;

- Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарноматеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків;

- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів;

- Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку;

- Інші нормативно-правові акти.

IV рівень – Організаційний - Наказ про облікову політику підприємства; Робочий план рахунків для обліку необоротних матеріальних активів.

Таблиця 1.2

Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку грошових коштів та їх еквівалентів

1 рівень – Міжнародні нормативно - правові акти				
МСБО 7 "Звіт про рух грошових коштів"		МСБО 21 Вплив змін валютних курсів		МСБО 29 Фінансова звітність в умовах гіперінфляції
2 рівень – Національні нормативно – правові документи				
Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"	Закон України „Про банки і їх діяльність"	Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»	Положення про порядок ведення грошової касси	Закон України «Про Національний банк України»
3 рівень – Підзаконні нормативно – правові акти				
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку		П(С)БО № 21	

звітності»	№ 22 «Вплив інфляції»	«Вплив змін валютних курсів»
4 рівень – Інструкції, положення державного рівня		
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.	Інструкція №146 "Про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті"	Постанова Правління Національного банку України «Про встановлення гранично і суми розрахунків готівкою

Нинішнім законодавством України суворо регламентовані операції з безготівковими розрахунками. Перелік повноважень Національного банку України та правовий аспект організації безготівкових розрахунків регламентовані:

- Законом України «Про банки та банківську діяльність»; [10]
- Законом України «Про національний банк України» [11].

Щоб впорядкувати безготівкові операції центральний банк затвердив основний нормативно-правовий акт «Інструкцію про безготівкові розрахунки в національній валюті». [12] В документі зазначено основні правила здійснення безготівкових операцій, їх види та особливості.

Істотні зрушення, що відбуваються на сучасному етапі функціонування української економіки призводять до змін у веденні бухгалтерського обліку. В першу чергу це пов'язано з наближенням національних Положень (стандарт) бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів, оскільки Міжнародні стандарти

бухгалтерського обліку (МСБО) та Міжнародні стандарти фінансова звітності (МСФЗ) мають значний вплив на національну систему нормативного регулювання. Серед них і Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» від 01.01.2012р [18], який визначає вимоги до надання інформації про зміни грошових коштів суб'єкта господарювання та їх еквівалентів в минулому. Виконується це за допомогою звіту про рух грошових коштів, який розмежовує грошові потоки протягом періоду від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Державний рівень нормативного регулювання складається з чотирьох підрівнів:

Перший рівень являє собою державні вихідні правові норми, які мають найвищу юридичну силу. До них належать Податковий кодекс України, Господарський кодекс України і Цивільний кодекс України .

Господарський кодекс України регулює договірні відносини між суб'єктами господарювання, встановлює відповідальність за невиконання зобов'язань, а також регламентує поведінку суб'єктів господарювання під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Цивільний кодекс України регулює питання про використання грошових коштів, які знаходяться на банківських рахунках, а також питання щодо строку позовної давності дебіторської заборгованості.

Податковий кодекс України розкриває сутність поняття "кошти" та зазначає, що позитивна курсова різниця від зміни курсу належить до доходів, а негативна – до витрат.

Бухгалтерський облік операцій з безготівковими коштами регламентують такі закони:

- Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні";

- Закон України "Про банки і банківську діяльність"; [10]

- Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" [11].

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Закон України "Про банки і банківську діяльність" визначає основні вимоги банківського обслуговування рахунків і встановлює обов'язки банків щодо ідентифікації клієнтів, які відкривають рахунки, та осіб, уповноважених діяти від імені клієнтів.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" визначає коло осіб, яким банки мають право відкривати рахунки, а також регулює порядок відкриття рахунків, та їх види.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 22 «Вплив інфляції» вказує порядок коригування фінансової звітності, яка оприлюднюється, на вплив інфляції.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Четвертий рівень показує інструкції, які видаються на Державному рівні. Основним документом, який регулює механізм безготівкових розрахунків, їх форми, стандарти документів і документообіг, є "Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Згідно з постановою НБУ "Про встановлення граничної суми готівкового розрахунку", граничною сумою готівкового розрахунку фізичної особи з підприємством протягом одного дня є сума у розмірі 150 000 гривень.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Згідно з інструкцією №146 "Про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті" від 14.04.2000 року, якою регламентується той факт, що поточні рахунки відкриваються зареєстрованим суб'єктам підприємницької діяльності незалежно від форми власності, поточні рахунки в національній та іноземній валюті використовуються для здійснення безготівкових розрахунків. Поточні рахунки для зберігання коштів чи здійснення всіх видів розрахунків або касових операцій відкриваються в установі банку

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

за місцем реєстрації підприємства або в будь-якому іншому банку України за згодою всіх сторін.

Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової

звітності розглядають питання розкриття інформації за:

- Статтями балансу (звіту про фінансовий стан);
- Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід);
- Звіту про рух грошових коштів;
- Звіту про власний капітал.

Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності визначають порівнянність даних фінансової звітності між собою.

Згідно з Постановою Правління НБУ №210 внесено зміни до Положення №637, згідно з якими з 01.09.2013 р. вилучено норму п. 2.3, що передбачала прив'язку перевищення до ліміту каси. Це означає що санкції за перевищення встановлених лімітів залишку готівки у касах, визначений указом Президента України № 436/95 від 12.06.95 р., а саме 2-кратний розмір виявленої понадлімітної готівки за кожний день, не застосовуються. Однак до 01.09.2013 р. до всіх, хто перевищив встановлені обмеження готівкових розрахунків застосовувалися санкції у розмірі, які залежали від встановленого ліміту каси.

Для правильного використання нормативно-правових актів під час проведення аудиту аудитори повинні чітко розуміти компетенцію і положення органу, який видав відповідний нормативно-правовий документ. Основним документом, що регулює касові операції є «Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні», затверджений Постановою Правління Національного Банку України від 15.12.2004 року №637.

Окрім даного Положення існують ще кілька документів, які регулюють операції з грошовими коштами в касі підприємства та на

поточному рахунку, відкритому підприємством в установі банку. До

них належать:

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

- 1. Інструкція про організацію роботи по готівковому обігу установами банків України, затверджена постановою Правління Національного Банку України від 19.02.2001 року №69. Вона визначає правила організації роботи із грошовими коштами та їх обігом [13].

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

- 2. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку касових операцій» від 15.02.1996 р. №51. Згідно, цього наказу визначаються типові форми первинних документів для обліку грошових коштів підприємств, їх правила заповнення та зберігання [20].

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

- 3. Указ Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм по регулюванню обігу готівки» від 12.06.1995 р. №436/95 із змінами і доповненнями. Даний закон вказує порушення, які тягнуть за собою застосування штрафної санкції у розмірі двократного розміру виявленої понадлімітної готівки [37].

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

- 4. Закон України «Про застосування електронно-контрольних касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 01.06.2000 р. №1776 . В даному законі говориться, що підприємства, установи та організації всіх форм власності, а також фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють розрахунки (розрахункові операції) зі споживачами в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг за готівку, зобов'язані здійснювати такі розрахунки через належним чином зареєстровані реєстратори розрахункових операцій.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

- 5. Права, обов'язки і завдання, які покладаються на членів інвентаризаційної комісії та загальні принципи інвентаризації визначені в Інструкції з інвентаризації основних засобів,

нематеріальних активів, товарно-матеріальних активів, грошових коштів, документів та розрахунків.

Аудиторська діяльність зокрема регламентується Законом України «Про аудиторську діяльність». Цей закон визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні і спрямований на створення системи незалежного фінансового контролю, з метою захисту інтересів власника.

Вагома роль відводиться П(С)БО 7 «Основні засоби». Данне положення визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, розкриття інформації про них у фінансовій

звітності. У даному документі також наводяться критерії визнання об'єкта основних засобів активом, описані методи оцінки, переоцінки а також амортизації основних засобів. Крім цього було врегульовано формування інформації про зменшення корисності та вибуття основних засобів. Також варто згадати про порядок розкриття інформації про них

є у примітках до фінансової звітності. У плані рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов'язань, капіталу, і господарських операцій підприємств і організацій, для ведення обліку основних засобів призначено рахунок 10 «Основні засоби». Також було затверджено Інструкцію про застосування плану рахунків, що спрямована на

забезпечення єдності відображення однорідних за господарських операцій на синтетичних рахунках і субрахунках

РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І АНАЛІЗ

ОПЕРАЦІЙ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ТА ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

2.1. Фінансово-економічна характеристика підприємства ТОВ

«Борзнаагроптахопродукт»

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Компанія ТОВ "БОРЗНААГРОПТАХОПРОДУКТ" - одна з

найбільших сільськогосподарських компаній в Чернігівській області.

Підприємство було засноване 28.02.2000р., знаходиться за юридичною адресою 16400, Чернігівська обл., Борзнянський р-н, місто

ВП НУБіП України "НАТІ"

Борзна, ПРОВУЛОК КИЇВСЬКИЙ, будинок 20.

ВП НУБіП України "НАТІ"

Для утримання стабільної тенденції розвитку фінансово-господарської діяльності підприємства в умовах постійного загострення конкурентної боротьби необхідно достовірно оцінювати фінансовий стан підприємства.

З метою висвітлення методичних аспектів аналізу фінансового стану

ВП НУБіП України "НАТІ"

підприємства використовувались дані фінансової звітності ТОВ

ВП НУБіП України "НАТІ"

«Борзнаагроптахопродукт» за 2020-2021р. Фінансовий аналіз проведено на основі звітностей підприємств, що опубліковані Державною податковою службою України на порталі відкритих даних.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

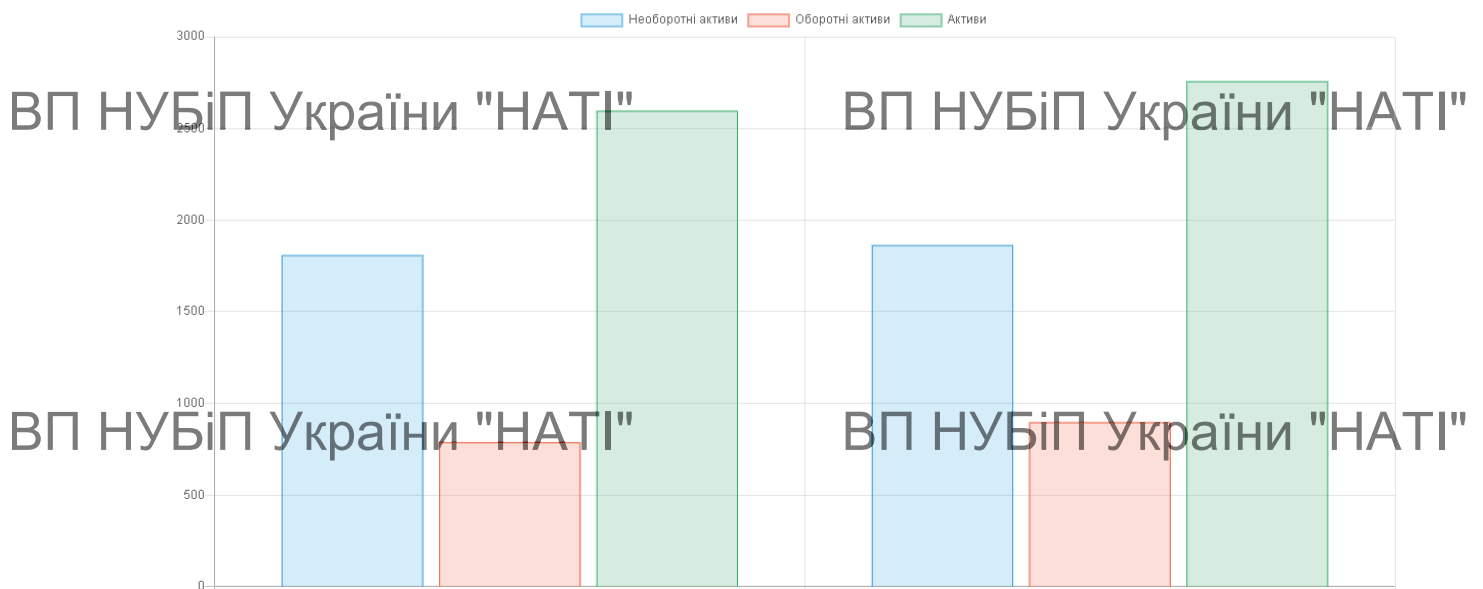

Рис. 2.1 Динаміка активів «ТОВ « Борзнаагроптахопродукт» у 2020-2021 рр., тис. грн.

Як можна побачити станом на 2020р. необоротні активи підприємства оцінювались в 1809 тис. грн.(1.8 млн. грн.) , оборотні активи - 786 тис. грн., а загальна їх вартість оцінювалась в 2595 тис. грн.(2.59 млн. грн.)

За 2021р. вартість їх необоротних активів збільшилася до 1864 тис. грн. (1.8 млн. грн.), оборотних активів - до 893 тис. грн., а загальна вартів активів збільшилася до 2757 тис. грн. (2.75 млн. грн.)

Спостерігається посилення господарського потенціалу, на що вказує збільшення суми активів на 6,24%. Тобто у підприємства збільшується обсяг наявного у розпорядженні майна.

Той факт, що активи зростають в умовах скорочення доходу від продажу товарів і послуг, вказує на необхідність пошуку резервів оптимізації поточної структури активів.

Горизонтальний аналіз активів ТОВ «Борзнаагроптахопродукт» у

2020-2021 рр., тис. грн.
ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Показник	2020	2021	Абс. приріст, +,-	Відн. приріст, %
Основні засоби	1809	1864	55	3.04
Необоротні активи	1809	1864	55	3.04
Запаси	643	727	84	13.06
Оборотні активи	786	893	107	13.61
Активи	2595	2757	162	6.24

ВП НУБіП України "НАТІ" Збільшення суми балансу зумовлене зростанням як оборотних (+13,61%), так і необоротних активів (+3,04%).

Рішення керівництва компанії стосовно вибору джерел фінансування формується під впливом низки об'єктивних і суб'єктивних факторів, які лягають в основу найпоширеніших у науковій літературі методів аналізу структури капіталу:

- 1) За критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності, який передбачає використання механізму фінансового левериджу;
- 2) За критерієм мінімізації вартості капіталу, що заснований на попередній оцінці вартості власного і залученого капіталу і багатоваріантних розрахунках середньозваженої вартості капіталу;
- 3) За критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків, що пов'язаний із процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових активів підприємства.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

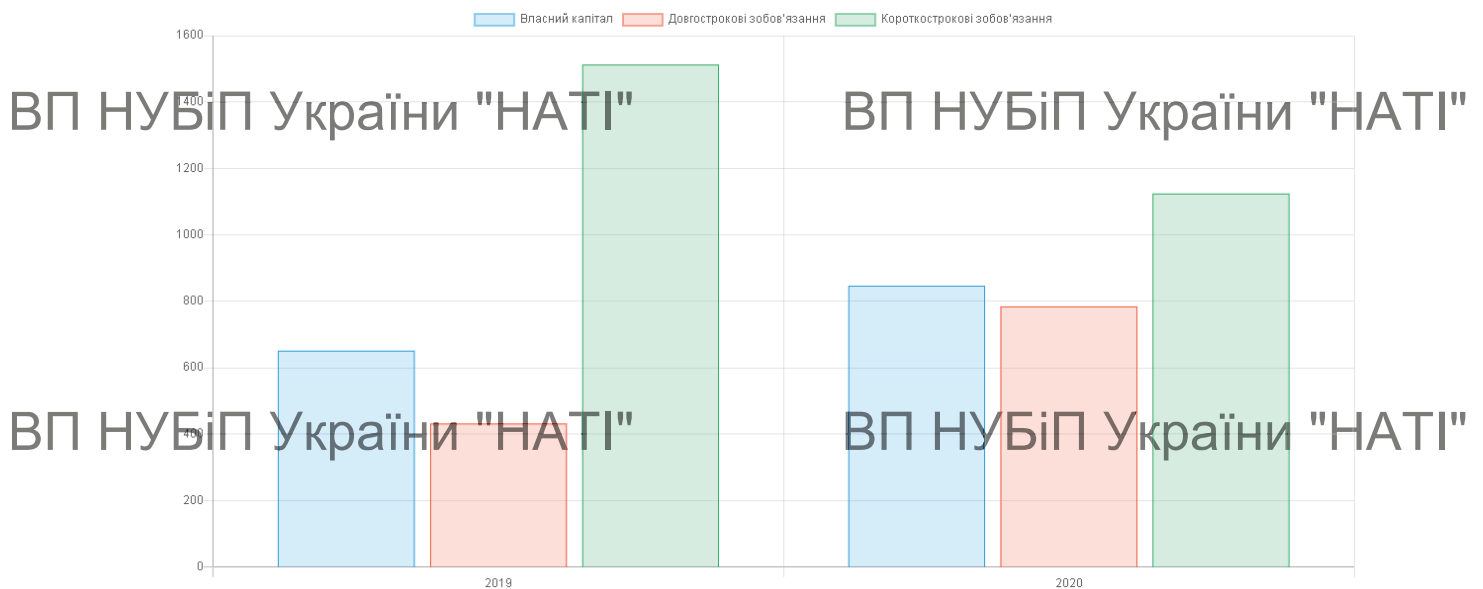

Рис. 2.2 Динаміка джерел фінансування «ТОВ

«Борзнаагроптахопродукт» у 2020-2021 рр., тис. грн.

Як можна побачити з рисунку 2.2 станом на 2020р. власний капітал оцінювався в 652 тис. грн., довгострокові зобов'язання в 430 тис. грн., а короткострокові зобов'язання - в 1513 тис. грн. (1.5 млн. грн.).

В 2021 році вартість власного капіталу збільшилася до 847 тис. грн., довгострокових зобов'язань - до 785 тис. грн., а вартість короткострокових зобов'язань зменшилася до 1125 тис. грн. (1.1 млн. грн.)

Збільшується сума наявних джерел фінансування для залучення активів, що зумовлено зростанням власного капіталу (+29,91%) і довгострокових зобов'язань (+82,56%).

У пасиві балансу відображаються власні джерела фінансування активів, зобов'язання підприємства за всіма кредитами, позиками або кредиторською заборгованістю. Пасив має інформацію про весь обсяг коштів, залучених підприємством в обіг з усіх джерел. Всі пасиви розміщуються по мірі зростання їх терміновості виконання зобов'язань.

Зобов'язання — це поточна заборгованість підприємства перед іншим юридичними та фізичними особами, яка виникла через здійснення в минулому однієї або декількох господарських операцій.

Погашення зобов'язання в майбутньому призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють економічні вигоди.

Таблиця 2.2

Горизонтальний аналіз пасивів (джерел фінансування активів) ТОВ «Борзнаагроптахопродукт» у 2020-2021 рр., тис. грн.

Показник	2020	2021	Абс. приріст, +/-	Відн. приріст, %
Капітал у дооцінках	300	300	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	158	353	195	123,42
Власний капітал	652	847	195	29,91
Довгострокові кредити банків	430	785	355	82,56
Довгострокові зобов'язання	430	785	355	82,56
Товари, роботи і послуги	1373	1015	-358	-26,07
Короткострокові зобов'язання	1513	1125	-358	-25,64
Баланс	2595	2757	162	6,24

Факт зростання суми власного капіталу вказує на те, що рівень благополуччя його власників поступово зростає. В свою чергу скорочення загальної суми зобов'язань призводить до підвищення незалежності від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів, хоч і стримує більш повне розкриття потенціалу компанії.

Фінансова стійкість – це стан майна підприємства, який гарантує йому платоспроможність. Фінансова стійкість підприємства передбачає, що ресурси, вкладені в підприємницьку діяльність, повинні з часом окупитись за рахунок грошових надходжень від господарювання. Отриманий прибуток забезпечує самофінансування і незалежність підприємства від зовнішніх залучених джерел формування активів.

Існує правило, яке застосовують для підприємств будь-яких типів редитори віддають перевагу підприємствам з високою часткою власного капіталу і з більшою фінансовою автономністю. Таке підприємство з більшою ймовірністю може погасити борги за рахунок власних коштів. Власники ж підприємства (акціонери, інвестори, інші особи, які зробили внесок до статутного капіталу) віддають перевагу розумному зростанню в динаміці частки позикових коштів. Другою точкою зору розгляду платоспроможності по відношенню до фінансової стійкості є визначення її можливості погашати боргові зобов'язання підприємства. У цьому випадку платоспроможність виражається ліквідністю, яка відображає здатність підприємства в будь-який момент здійснювати необхідні витрати. Ліквідність залежить від величини заборгованості, а також від структури та обсягу ліквідних коштів. Нездатність підприємства погасити свої зобов'язання перед кредиторами приводить її до банкрутства.

Таблиця 2.3

Показники стійкості та платоспроможності ТОВ
«Борзнаагроптахопродукт» у 2020-2021 рр.,

Показник	2020	2021	Абс. приріст, +/-	Відн. приріст, %
Фінансова автономія	0.25	0.31	0.06	22.28

Поточна ліквідність	1.2	1.66	0.46	38.58

Спостерігається підвищення фінансової незалежності компанії, про що свідчить динаміка коефіцієнта фінансової автономії. На кінець 2020р. підприємство спроможне самостійно профінансувати 30,72% своїх активів.

Значення поточної ліквідності знаходиться вище нормативної межі (1,5), що вказує на низьку імовірність втрати платоспроможності у найближчій перспективі.

Велика кількість показників, які характеризують фінансові результати діяльності підприємства, створюють методичні труднощі для їх системного розгляду. Часто трапляється що у призначенні показників стаються розходження. В свою чергу це ускладнює вибір кожним учасником товарного обміну тих з них, які найбільшою мірою задовольняють його потреби в інформації про реальний стан підприємства.

Адміністрацію підприємства цікавить кількість отриманого прибутку і його структура, фактори, що впливають на його величину. Податкові інспекції зацікавлені в отриманні достовірної інформації про весь склад доходу діяльності підприємства. Аналіз кожного показника, з якого складається прибуток дає змогу засновникам і акціонерам вибрати значимі напрямки активізації діяльності підприємства. Іншим учасникам ринкових відносин аналіз прибутку допомагає виробити необхідну стратегію, спрямовану на мінімізацію втрат і фінансового ризику.

Загальний аналіз динаміки та структури фінансових результатів за декілька років дає можливість зрозуміти:

- тенденції розвитку підприємства (зростання, спад);
- загальну наявність прибутку (збитку) та внаслідок якої діяльності це сталося (операційної чи іншої).

Як ми можемо побачити з рисунку 2.3 у 2020 році чистий дохід від реалізації становить 4557 тис. грн. (4.5 млн. грн.), чистий фінансовий результат становить 192 тис. грн., а ЕВІТ - 192 тис. грн.

У 2021 році чистий дохід від реалізації зменшився до 4259 тис. грн. (4.2 млн. грн.), чистий фінансовий результат збільшився до 195 тис. грн., а ЕВІТ збільшився до 230 тис. грн.

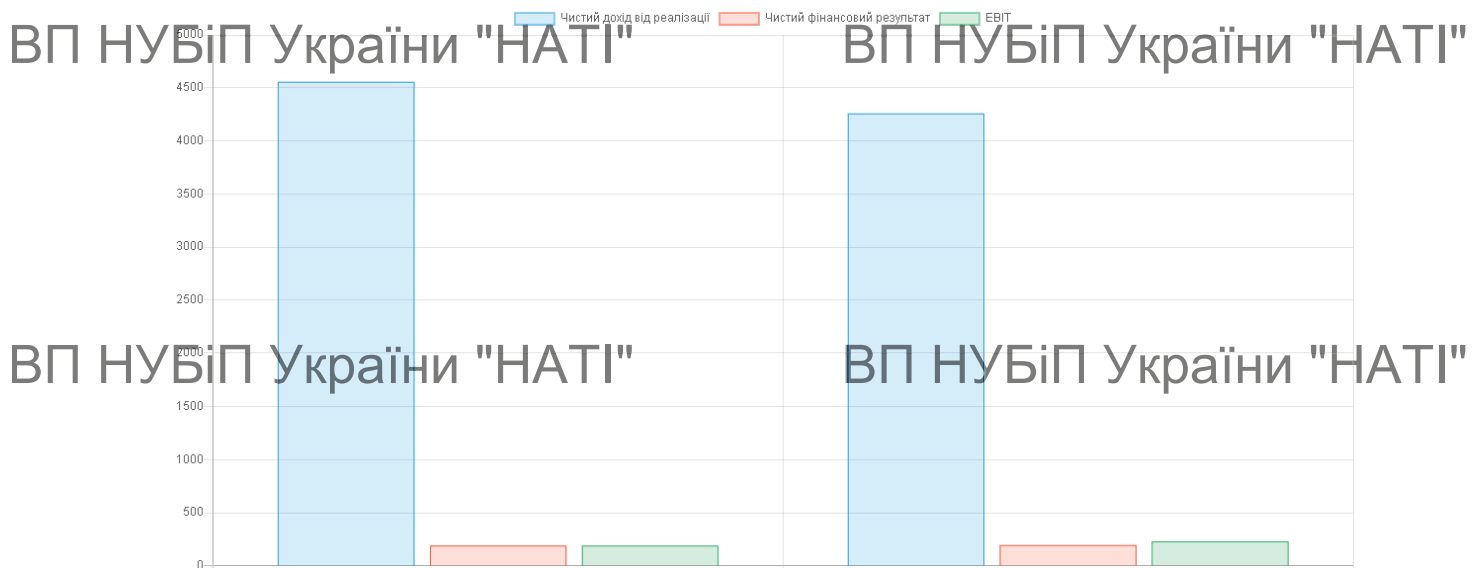

Рис. 2.3 Динаміка фінансових результатів ТОВ«Борзнаагроптахопродукт» у 2020-2021 рр., тис. грн.

Відбувається зниження чистого доходу від реалізації товарів та послуг на 6,54%, що вказує на низьку конкурентоспроможність в динамічному середовищі.

Сума чистого прибутку компанії є додатною (195 тис. грн у 2020 році), що може вказувати на продуману бізнес-модель. Хоча для кращого розуміння здатності менеджменту досягати поставлених цілей слід розглянути показники рентабельності.

Рентабельність активів розраховується як частка від ділення чистого прибутку або прибутку від звичайної діяльності до оподаткування, на середньорічну величину активів. Тобто показує скільки прибутку припадає на 1 грн. активів.

Показники рентабельності являються відносними характеристиками

фінансових результатів та ефективності діяльності сільськогосподарського підприємства. Вони вимірюють дохідність підприємства з різних позицій і групуються у відповідності з інтересами учасників економічного процесу ринкового обміну. Вони дозволяють оцінювати результативність вкладених ресурсів. У фінансовій практиці виокремлюють такі основні групи показників рентабельності: рентабельність підприємства, рентабельність продукції, рентабельність капіталу (активів) підприємства.

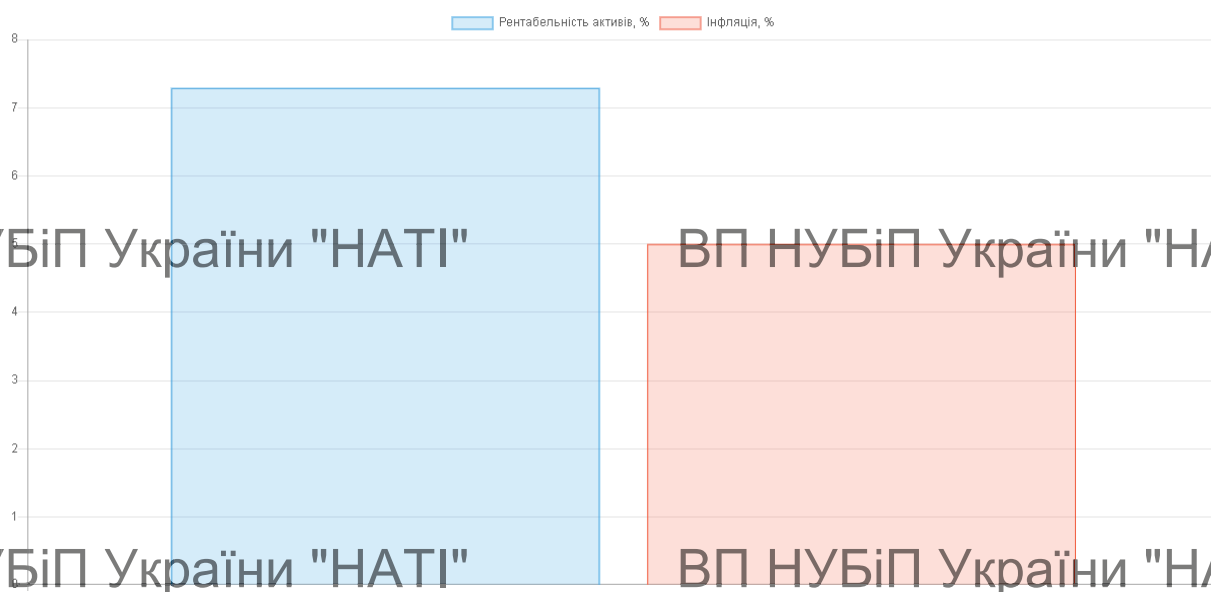

Рис. 2.4 Співставлення рентабельності активів ТОВ «Борзнаагроптахопродукт» з інфляцією в Україні у 2021 р., %

Рентабельність активів у 2021р. перевищувала інфляцію, що свідчить про реальне зростання вартості наявних у компанії активів.

Рентабельність власного капіталу - фінансовий коефіцієнт, що характеризує ефективність використання власного капіталу. Показує, яка віддача (норма прибутку) на вкладений власний капітал. Максимізація цього показника - важливе завдання, яке необхідно виконати управлінцям підприємства.

Дія фінансового важеля складається в тому, що незначні зміни валового прибутку можуть визвати суттєві зміни рентабельності власного

капіталу. Підвищення рентабельності власного капіталу та коефіцієнта реінвестування прибутку за умови збереження пропорцій між фінансовими показниками визначеними трьох- та п'ятифакторними моделями, детермінує темп збільшення виручки від реалізації.

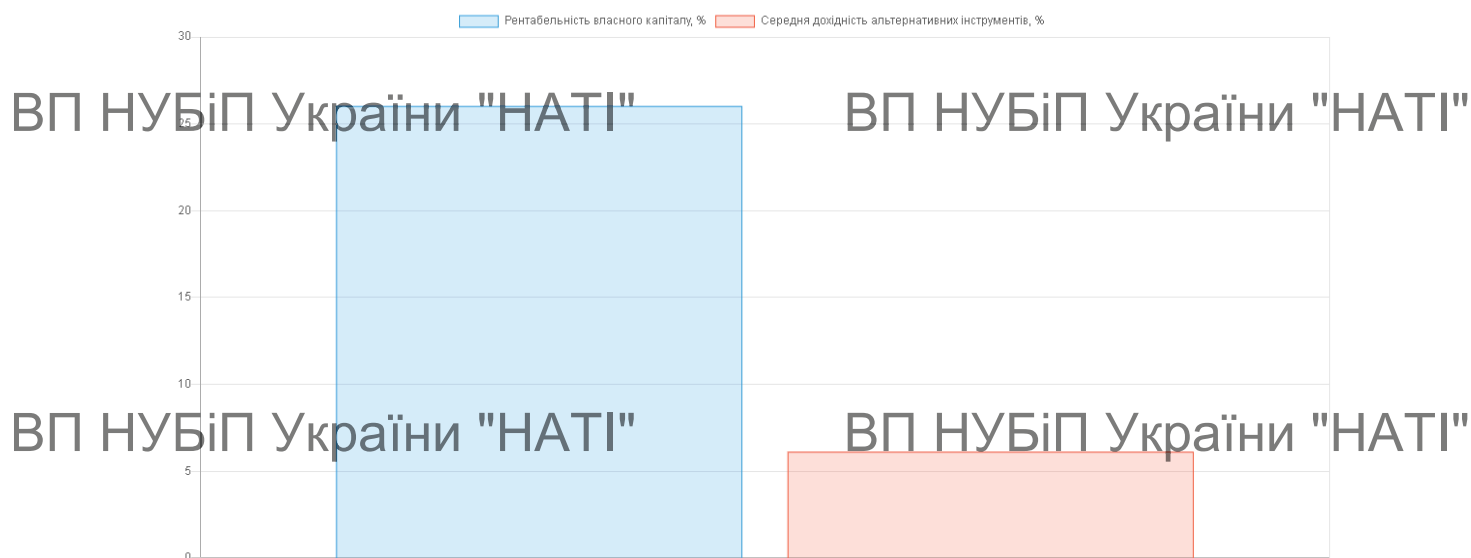

Рис. 2.5 Співставлення рентабельності власного капіталу ТОВ

« Борзнаагроптахопродукт » з дохідністю альтернативних інструментів у 2021р. %

Як ми бачимо з рисунку 2.5 у 2021р. рентабельність власного капіталу становить 26.02%, а середня дохідність альтернативних інструментів - 6.1%

Для визначення привабливості компанії як об'єкту інвестування доцільно співставити рентабельність власного капіталу та рентабельність альтернативних напрямків вкладення капіталу власниками. Для простоти розрахунку використовуються дані Національного банку України щодо середньої дохідності депозитів за 2020р. Таким чином, перевищення рентабельністю власного капіталу дохідності за альтернативним інструментом вказує, що рівень благополуччя власників компанії зростає, причому більш швидкими темпами, ніж це характерно в середньому для фінансового ринку.

Рентабельність продажів - є одним з найважливіших показників ефективності діяльності компанії. Цей коефіцієнт показує, яку суму операційного прибутку одержує підприємство з кожної гривні проданої продукції. Іншими словами, скільки залишається в підприємства після покриття собівартості продукції.

Показник рентабельності продажів характеризує найважливіший аспект діяльності компанії - реалізацію основної продукції, а також оцінює частку собівартості в продажах. Коефіцієнт рентабельності продажів зв'язує оперативну і стратегічну діяльність компанії.

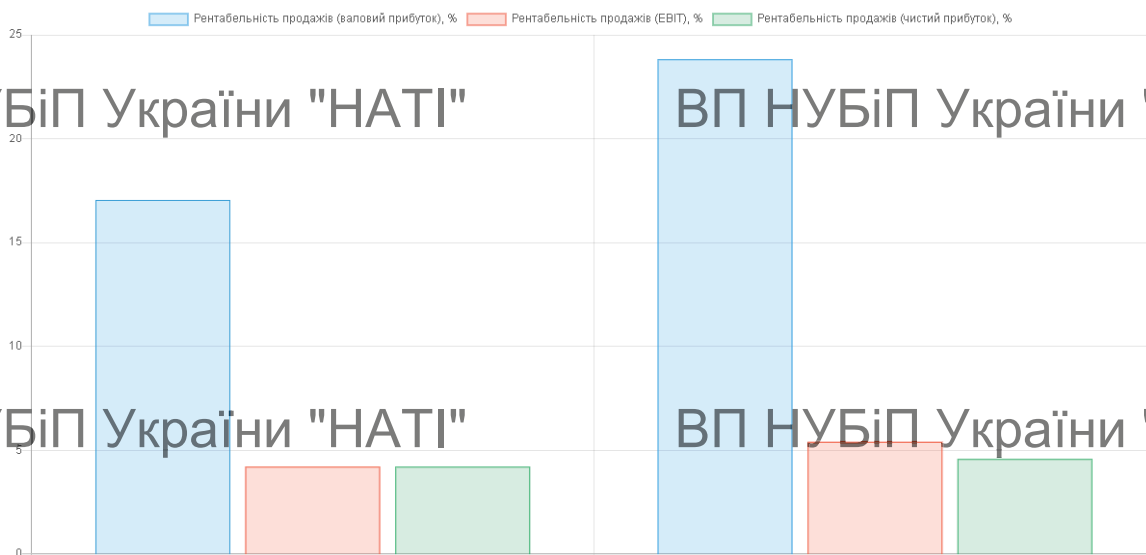

Рис. 2.6 Динаміка показників рентабельності продажів ТОВ «Борзнаагроптахопродукт» у 2020-2021 рр., %

Як ми бачимо з рисунку 2.6 станом на 2020р. рентабельність продажів (валовий прибуток) становить 17.05%, рентабельність продажів (ЕВІТ) - 4.21%, рентабельність продажів (чистий прибуток) - 4.21%.

У 2021 році рентабельність продажів (валовий прибуток) збільшився до 23.83%, рентабельність продажів (ЕВІТ) - до 5.4%, рентабельність продажів (чистий прибуток) - до 4.21%.

Показник валової рентабельності демонструє додатне значення у 2020р. Це вказує на необхідність подальшого пошуку можливостей для

збільшення обсягу продажів товарів та послуг для максимізації кінцевого фінансового результату.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

2.2 Первинний облік грошових коштів в касі та на рахунках в банках в національній та іноземній валюті

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Грошові кошти в бюджетній установі зберігаються на реєстраційних рахунках в органах ДКУ. На практиці ж виникає необхідність в розрахунках готівкою при виплаті заробітної плати, допомоги з тимчасової втрати працездатності або авансу на відрядження. Для цього бюджетні установи можуть зберігати свої грошові кошти в касі.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Касові операції - операції, що пов'язані з прийманням і видачею готівки шляхом проведення розрахунків через касу установи.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Рис. 2.7. Схема наявності та руху грошових коштів у касі бюджетної установи.

Правила ведення розрахунків готівкою регулює Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою правління національного банку України від 15.12.2004 року № 637.

Розмір суми грошових коштів у касі на кінець робочого дня лімітований.

Ліміт каси - граничний розмір суми готівки, що може залишатися в касі в позаробочий час.

Ліміт каси встановлюється залежно від режиму та специфіки роботи бюджетної установи, віддаленості від установи банку, що здійснює готівкове обслуговування.

Бюджетна установа може мати у своїй касі готівку в межах встановленого ліміту (Крім готівки для оплати праці, грошового забезпечення, що зберігаються в касі понад ліміт протягом трьох робочих днів).

В установі повинні бути створені відповідні умови, які гарантують збереження готівки в касі (окреме приміщення для каси, сейфа тощо).

Каса - приміщення або місце здійснення готівкових розрахунків, а також приймання, видачі, зберігання готівкових коштів, інших цінностей, касових документів.

Рис. 2.8 Перелік цінностей, які можуть зберігатися в касі.

Касові документи - документи (касові ордери, розрахункові документи, відомості, закупівлі сільськогосподарської продукції, інші прибуткові та видаткові касові документи), за допомогою яких оформляються касові операції, звіти про використання коштів, відповідні журнали встановленої форми для реєстрації цих документів і книги обліку.

Первинні документи з обліку грошових коштів у касі та банку, на підставі яких господарські операції підображаються в бухгалтерському обліку, наведені у Таблиці 2.4

Таблиця 2.4

Первинні документи з обліку грошових коштів.

Назва господарської операції	Первинні документи
Отримані по чеку грошові кошти на виплату авансу по відрядженню працівника	Корінець чеку, прибутковий касовий ордер
Отримані по чеку грошові кошти на господарські потреби, на виплату відсутніх	Корінець чеку, прибутковий касовий ордер
Застрахування грошей із каси підприємства	Прибутковий касовий ордер
Сплата грошей із каси підприємства	Видатковий касовий ордер
Здана готівка із каси підприємства в банк	Квитанція до прибуткового документа банку на внесення готівки
Зарахування грошей на розрахунковий рахунок підприємства	Банківська виписка
Сплата грошей із розрахункового рахунку підприємства	Платіжне доручення
Сплата грошей із розрахункового рахунку підприємства за послуги банку	Банківська виписка
Зарахована виручка на валютний ринок з розподільного рахунку	Банківська виписка
На поточний рахунок зарахована сума, отримана від продажу валюти по курсу НБУ	Банківська виписка

Перерахована банку іноземна валюта для продажу	Заява на продаж валюти
Списана іноземна валюта для обов'язкового продажу з розподільчого рахунку	Банківська виписка, Заява на продаж валюти
Списані грошові кошти з карткового рахунку для оплати витрат, понесених підзвітною особою.	Квитанція платіжного терміналу, чек банкомату

Надходження готівкових грошових коштів до каси відображають за дебетом субрахунку 301 «Готівка в національній валюті» на підставі даних прибуткових касових ордерів типової форми № КО-1 (Додаток 2 до Положення № 637).

Видачу готівки з каси підприємства відображають за кредитом субрахунку 301 на підставі інформації, що міститься у видаткових касових ордерах типової форми № КО-2 (Додаток 3 до Положення № 637). В підприємстві ТОВ «Борзнаагроптахопродукт» працює і операційна каса, тож до рахунка 30 «Готівка» відкривають додатковий субрахунок 303 «Готівка в національній валюті в операційній касі».

Основним документом, що регулює операції з грошовими коштами на рахунках у банках у національній валюті, є Інструкція № 22. Розрахунки здійснюються банком на підставі розрахункових документів в паперовому або електронному вигляді.

Для бухгалтерського обліку безготівкових грошових коштів у національній валюті використовують такі субрахунки:

- 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»;
- 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті».

Субрахунок 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті» призначений для обліку коштів на рахунку в системі електронного

адміністрування ПДВ, а також на інших спеціальних рахунках, відкритих у банку.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Таким чином відображаються кошти на відкритих у Казначействі ПДВ-рахунках. Сільгосп підприємства обліковують на субрахунку 315 акумульовані на спецрахунку суми ПДВ.

За дебетом перелічених субрахунків рахунка 31 відображають надходження грошових коштів, за кредитом — їх використання.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Для узагальнення в бухгалтерському обліку інформації про операції з готівковими грошовими коштами в іноземній валюті в касі підприємства використовується субрахунок 302 «Готівка в іноземній валюті». На підприємстві ТОВ «Борзнаагроптахопродукт», де працює

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

операційна каса, відкривають додатковий субрахунок до рахунка 304 «Готівка в іноземній валюті в операційній касі».

Для обліку безготівкових грошових коштів в іноземній валюті на рахунках у банках використовують такі субрахунки:

— 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»;

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті»;

— 316 «Спеціальні рахунки в іноземній валюті».

На субрахунку 316 «Спеціальні рахунки в іноземній валюті» обліковують грошові кошти в іноземній валюті, що підлягають розподілу або додатковому попередньому контролю.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

До зазначених вище субрахунків доцільно вводити субрахунки нижчого рівня в розрізі кожного виду використовуваних валют, наприклад:

— 3021 «Готівка в доларах США»;

— 3022 «Готівка в євро»;

— 3121 «Поточні рахунки в доларах США»;

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

3122 «Поточні рахунки в євро»

За дебетом субрахунків обліку грошових коштів в іноземній валюті відображають надходження цих коштів, за кредитом — їх використання.

Операції в іноземній валюті при первісному визнанні перераховують у валюту звітності за валютним курсом на початок дня дати здійснення операції. Операції за безготівковими розрахунками в іноземній валюті підприємство може відображати у валюті звітності в сумі, визначеній у документах банку, із урахуванням особливостей застосування банком валютного курсу на дату здійснення операції.

Грошові кошти в іноземній валюті є монетарною статтею балансу. Це означає, що за ними необхідно визначати курсові різниці.

Курсова різниця - різницею між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах. При цьому під валютним курсом розуміють курс, установлений НБУ.

Доходи та витрати від операційних курсових різниць за готівковою та безготівковою інвалютою на дату її списання і на дату балансу відображають в Таблиці 2.5

Таблиця 2.5

Відображення в бухгалтерському обліку курсових різниць

Характер різниці	Критерії Визначення	Відображення в обліку
Додатна	Курс НБУ на дату балансу або на дату вибуття інвалюти вищий за курс, за яким інвалюта значиться на балансі	Субрахунок 714 «Дохід від операційної курсової різниці»
Від'ємна	Курс НБУ на дату балансу або на дату вибуття інвалюти нижчий за курс, за яким інвалюта значиться на балансі	Субрахунок 945 «Втрати від операційної курсової різниці»

2.3. Синтетичний облік грошових коштів в касі та на рахунках в банках в національній та іноземній валюті

Синтетичні рахунки містять дані про стан господарських коштів, джерел і процесів в узагальненому вираженні.

Для узагальнення результатів операції з готівковими грошовими коштами в касі підприємства передбачено синтетичний рахунок 30 "Каса".

Він має наступні субрахунки:

- 301 "Каса в національній валюті";

- 302 "Каса в іноземній валюті"

Надходження грошових коштів в касу підприємства відображають за дебетом рахунку 30 "Каса".

Видача готівки з каси підприємства відображається за кредитом рахунку 30 "Каса".

На субрахунку 302 "Каса в іноземній валюті" облік операцій у валюті в перерахунку в національну валюту України ведеться по кожному виду валюти окремо.

На підприємстві ТОВ «Борзнаагроптахопродукт» для обліку готівки використовують обидва субрахунки рахунку 30.

В редакції наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2011 г. № 1591 у Плані рахунків бухгалтерського обліку субрахунки відсутні. У наказі передбачено, що підприємства самі можуть вводити субрахунки, виходячи із своїх потреб, використовуючи субрахунки, визначені Інструкцією до Плану рахунків бухгалтерського обліку за №29. Узагальнення інформації про наявність і рух грошових коштів у національній валюті в касах, грошових документів, які знаходяться в касі підприємства (поштових марок, сплачених проїзних документів тощо) здійснюється в Журналі 1 і відомостях до цього Журналу 1.1, 1.3.

Для узагальнення інформації про наявність та рух грошових документів, які знаходяться в касі підприємства, а також про грошові кошти, які знаходяться в дорозі - призначено рахунок 33 «Інші грошові кошти». Рахунок активний, балансовий. За дебетом відображається надходження

грошових документів у касу підприємства та зарахування грошей, що знаходяться у дорозі, за кредитом - вибуття грошових документів і списання грошей, що знаходяться в дорозі після зарахування їх на відповідні рахунки.

Записи у Журналі 1 та його відомостях здійснюються на підставі первинних та зведених облікових документів (звітів касира і доданих до них прибуткових та видаткових касових ордерів) у розрізі кореспондуючих рахунків у хронологічному порядку підсумками за 2-3 дні. Можливо накопичення даних про операції з грошовими коштами за кожний день попередньо у допоміжній відомості у потрібному аналітичному розрізі з наступним перенесенням підсумкових оборотів за місяць до Журналу 1 і відомостей до нього. Залишки на відповідних рахунках у відомостях на кінець місяця встановлюються як різниця між сумою сальдо на початок місяця і дебетових оборотів по рахунку за поточний місяць і сумою кредитових оборотів за місяць. Сальдо рахунків перевіряється звітами касира.

До грошових документів належать акції, облігації, інші цінні папери, поштові марки, проїзні квитки тощо. Надходження і видача здійснюються за прибутковими та видатковими касовими ордерами і відображаються на рахунку 331 «Грошові документи в національній валюті».

Книга обліку прийнятих і виданих касиром грошей (форма М КО-5) застосовується для обліку грошей, виданих з каси підприємства довіреній особі (видавчу), яка виплачує заробітну платню, повернення готівки і оплачених документів. Книгу веде касир. Видача і повернення грошей і оплачених документів підтверджується підписами.

Бланки касових документів виготовляються друкарським способом або з використанням комп'ютерної техніки з відображенням обов'язкових реквізитів, окрім грошових чеків, які виготовляються тільки друкарським способом.

Касові документи, окрім грошового чека, виписуються в тій кількості, яка необхідна для учасників розрахунків. Виправлення в касових документах

не допускаються. При записі грошових сум ставлять у касових документах між гривнями і копійками кому («,»), копійки позначають двома знаками. Якщо сума визначена в гривнях, то вказується «00» копійок.

Якщо суму, яка складається тільки з копійок, вказують прописом, то обов'язковим є напис «нуль» гривень. Найменування грошової одиниці можна вказувати як повністю, так і в скороченій формі.

Готівку до банку приймають за наявності: оголошення про внесення готівки, повідомлень, заяв про переказ готівки.

Підприємства при здачі грошей інкасаторам виписують до кожної сумки під копірку у трьох екземплярах супровідну відомість до сумки з грошовим виторгом.

Гранична сума готівкового розрахунку між підприємством (підприємцем) та іншим підприємством (підприємцем) у розмірі 10 000 грн. протягом 1 дня по одному або декількох платіжних документах встановлена ухвалою Нацбанку України від 09.02.2005 р. № 32 «Про встановлення граничної суми готівкового розрахунку», зареєстрованого в Міністерстві юстиції 18.04.2005 р. під № 410/10690, що набув чинності з 29.04.2005 р.

Обмеження в 10 000 грн. стосується також готівкових розрахунків підприємств і підприємців між собою, тобто з моменту набуття чинності Положення № 637 таке обмеження щодо розрахунків готівкою стосується не тільки підприємств -- юридичних осіб, а й підприємців -- фізичних осіб.

Готівковий виторг від реалізації товарів (робіт, послуг) підприємства і фізичні особи можуть використовувати в необхідних розмірах для забезпечення своєї статутної та господарської діяльності (у т. ч. й на оплату праці та виплату дивідендів чи доходу). З цією метою вони можуть використовувати і готівку з каси банку. При цьому підприємства і фізичні особи (суб'єкти підприємницької діяльності) повинні забезпечувати систематичну й повну сплату податків і внесення обов'язкових платежів до державних цільових фондів у порядку і в строки, визначені чинним законодавством.

Особи, що одержали готівку під звіт (у т. ч. на відрядження), повинні подати бухгалтерії підприємства або централізованій бухгалтерії звіт про витрачені суми. Готівку, видану під звіт, але з певних причин не витрачену (частково або повністю), повертають у касу підприємства одночасно з авансовим звітом не пізніше наступного робочого дня після дня видачі її під звіт. Якщо з каси підприємства співробітнику одночасно видано готівку на відрядження та кошти під звіт для вирішення в цьому відрядженні виробничих або господарських питань і термін відрядження перевищує один робочий день від дня видачі коштів під звіт, підзвітна особа протягом трьох робочих днів після повернення з відрядження має подати бухгалтерії підприємства одночасно звіт про суму, видану їй для вирішення виробничих питань або господарських потреб, і авансовий звіт про кошти, витрачені безпосередньо на відрядження.

Планом рахунків бухгалтерського обліку для обліку операцій на рахунках у банках використовується рахунок 31 «Рахунки в банках», який призначено для обліку наявності та руху грошових коштів, що перебувають на рахунках у банках і можуть бути використані для поточних операцій. Рахунок 31 «Рахунки в банках» має такі субрахунки:

- 311 «Поточні рахунки в національній валюті» призначений для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в національній валюті.
- 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в іноземній валюті.
- 313 «Інші рахунки в національній валюті» призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в національній валюті.
- 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті» призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в іноземній валюті.

Синтетичний облік на рахунку 31 здійснюється у відповідності до облікової політики підприємства та робочого плану рахунків підприємства.

Аналітичний облік за рахунком 31 може вестися за видами рахунків, відкритих у банківських установах. Він повинен надавати можливість щоденно визначати залишки грошових коштів на рахунках в банках, їх рух за певний період, виявляти накопичення грошових коштів понад мінімальної потреби для розміщення його у високоліквідних активах.

Це рахунок активний, балансовий, основний, призначений для обліку

оборотних активів

Облік руху грошових коштів на банківських рахунках здійснюється наступним чином: Обороти за дебетом рахунку відображають надходження грошових коштів на рахунок підприємства. Обороти за кредитом рахунку - списання грошових коштів з рахунку підприємства.

Синтетичний облік операцій за рахунком 31 «Рахунки в банках» здійснюється в Журналі – ордері №1с.-г. та відомості в хронологічному порядку на підставі виписок банку за поточним рахунком і доданих до них документів за кожен день або інший період часу.

На кожний синтетичний рахунок у Головній книзі відводять окрему сторінку. Головна книга ведеться протягом календарного року.

Синтетичний (узагальнюючий) облік дозволяє отримувати систематизовану інформацію щодо фінансового стану банку і контролювати правильність відображення операцій за рахунками бухгалтерського обліку. Ведення синтетичного обліку забезпечується за допомоги рахунків II, III, IV порядку Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України.

Систематизація інформації на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку за допомогою подвійного запису забезпечує:

- надання кредиту;
- забезпечення кредитних операцій;
- погашення заборгованості за наданими кредитами;
- визнання простроченої та безнадійної заборгованості за кредитами;

- облік процентних доходів за кредитними операціями;
- відкриття кредитних ліній, надання овердрафту, операції репо, факторингові операції тощо;
- надання та отримання гарантій, авалів, поручительств;
- формування та використання спеціальних резервів на покриття можливих втрат за наданими кредитами.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

2.4 Аналіз руху грошових коштів та платоспроможність підприємства

Одною з головних умов нормальної діяльності підприємства та його структурних підрозділів є забезпеченість коштами, оцінити яку дозволяє аналіз грошових потоків. Аналіз є важливою складовою процесу управління рухом грошових коштів, яка забезпечує якісне опрацювання інформації з метою подальшого прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень, прогнозування та планування грошових потоків. [24]

Ефективність проведеного аналізу впливає на ретроспективний розгляд результатів діяльності, ефективне впровадження дієвих рішень менеджменту та керівництва, а також на планування напрямків розвитку в майбутньому. [22]

Аналіз грошових потоків підприємства базується на використанні даних бухгалтерської фінансової звітності, яка складається із балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, приміток до річної фінансової звітності.

Достовірність фінансової звітності впливає на ефективність прийнятих рішень, особливо у частині управління грошовими потоками.

Розпочати аналіз грошових потоків доцільно, виходячи з поставлених завдань і інформаційної бази. Для цього використовують експрес-аналіз і поглиблений комплексний аналіз грошових потоків підприємства.

Експрес-аналіз грошових потоків базується на визначенні типових ознак, які дають можливість швидко і доволі точно визначити характер процесів, що відбуваються, не виконуючи глибоких досліджень, які

потребують додаткового часу і засобів. Поглиблений аналіз – це глибоке комплексне дослідження з широким набором аналітичних показників, що вивчаються.

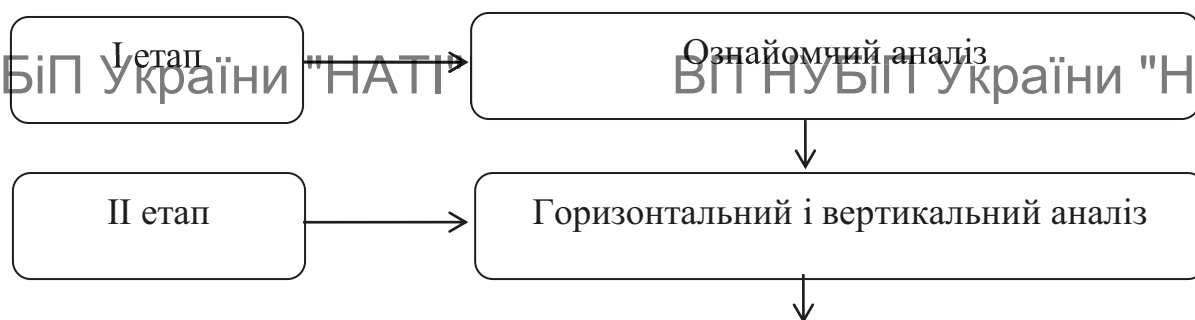
Експрес-аналіз проводиться за даними фінансової звітності, орієнтований на зовнішніх користувачів і включає до свого складу чотири етапи (Таблиця 2.6)

Етапи проведення експрес-аналізу

Етапи	Зміст етапів
I етап	Перевірка фінансової звітності за формальними та якісними ознаками, наявність форм фінансової звітності, коротка характеристика об'єкту дослідження.
II етап	Відбір показників, найістотніших у діяльності підприємства, визначення змін, що мали місце в господарській діяльності.
III етап	Розрахунок і оцінювання відібраних показників для характеристики фінансового стану.
IV етап	Здійснення висновків і розроблення пропозицій.

Комплексний аналіз у сучасних умовах орієнтований на взаємопов'язане вивчення всіх існуючих умов реалізації бізнесу, всіх його сторін, сегментів і підрозділів. Він повинен сприяти розробленні нових управлінських рішень, економічно їх обґрунтувати та слугувати базою оперативного, тактичного та стратегічного планування.

Проведення комплексного аналізу грошових потоків складається з п'яти етапів. (Рис 2.9)

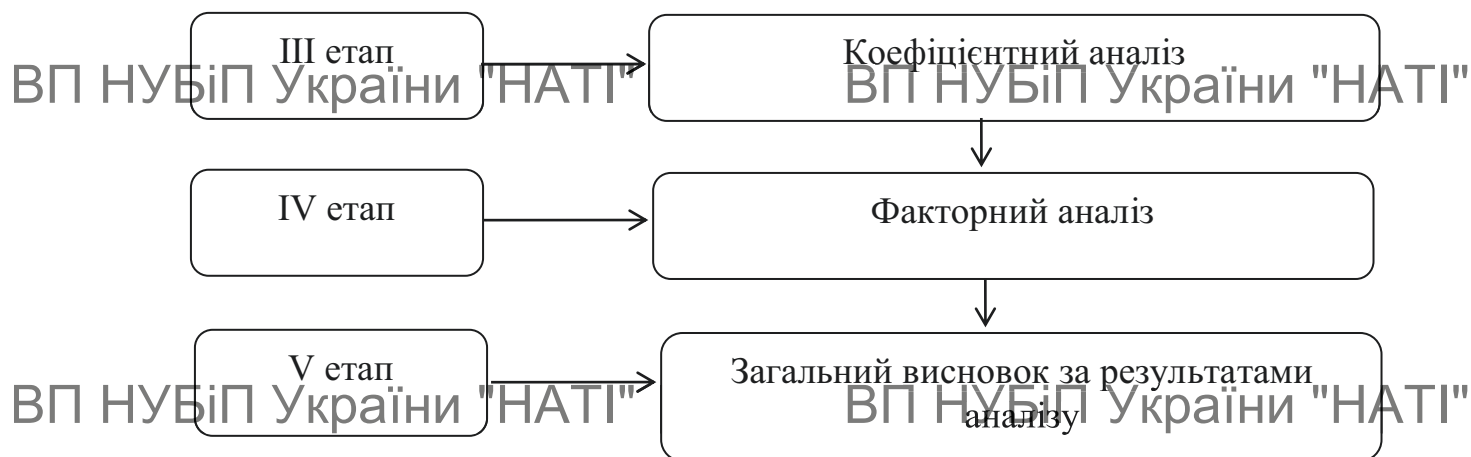

Рис. 2.9 Комплексний аналіз грошових потоків підприємства

Розпочинати аналіз грошових потоків доцільно із загального оцінювання динаміки залишків грошових коштів та чистого руху грошових коштів за ряд періодів, що дає змогу оцінити тенденції та закономірності їх зміни й рівня абсолютної ліквідності підприємства. Дані показники можуть бути доповнені наступним показником – прибуток до оподаткування, який допомагає з'ясувати взаємозв'язок між цими показниками.

Для оцінювання динаміки оборотних коштів статті активу балансу можна згрупувати в окремі специфічні групи. На теперішній час однозначного групування за статтями балансу не існує. Так, В. І. Осипов, склад елементів розміщення оборотних коштів поділяє в розрізі 5 груп: товарно-матеріальні цінності, товари відвантажені і надані послуги, дебітори, грошові кошти, інші оборотні кошти.

Автор роботи зазначає, що до грошових коштів відносяться кошти у касі підприємства та на його рахунках у банку. Але він не враховує такий елемент, як поточні фінансові інвестиції, які відносяться до еквівалентів грошових коштів. Еквіваленти грошових коштів – короткотермінові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни їх

вартості. На думку В. О. Подольської оборотні активи варто згрупувати за ознакою ліквідності. (Таблиця 2.7)

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Таблиця 2.7

Групування оборотних активів залежно від рівня їх ліквідності

№ з/п	Показники	Код рядка балансу	Ступінь ліквідності
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	1160, 1165	високоліквідні
2	Кошти у розрахунках	1130, 1155, 1190	середньоліквідні
3	Запаси та витрати	1100, 1170	низьколіквідні
4	Всього оборотних активів	1195	

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Структура оборотних коштів відображає фінансовий стан підприємства на дату складання звітності й свідчить про рівень комерційної та фінансово-економічної роботи. Для підприємства доцільно проводити аналіз за складом, динамікою та структурою оборотних активів

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Для уникнення дефіциту або профіциту (надлишку) грошових коштів насамперед необхідно домогтися збалансованості обсягів позитивного та негативного потоків грошових коштів, оскільки і дефіцит, і надлишок грошових ресурсів негативно впливає на результати господарської діяльності.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Так, при дефіцитному грошовому потоці знижується ліквідність і рівень платоспроможності підприємства, що призводить до зростання простроченої заборгованості підприємства за кредитами банку, постачальникам, персоналу

з оплати праці (з відповідним зниженням рівня продуктивності праці персоналу), збільшення тривалості фінансового циклу.

Для аналізу попередження дефіцитного чистого грошового потоку визначають наявність або відсутність касових розривів. Касовий розрив – нетривале перевищення негативного грошового потоку над позитивним грошовим потоком. Кожне підприємство може стикаються з такою ситуацією,

тому що ідеальна синхронізація відсутня. Тому можна використовувати такі показники: частота, тривалість, глибина касового розриву. Частота відображає періодичність виникнення касового розриву або кількість таких розривів за певний період часу. Тривалість касового розриву показує час за який підприємство не може раціонально використовувати грошові кошти, що

негативно відображається на його господарській діяльності. Глибина касового розриву – сума нестачі грошових коштів за конкретний момент часу.

Якщо за результатами своєї діяльності підприємство має дефіцитний грошовий потік, то це призводить до зниження платоспроможності, ліквідності, несвоєчасного погашення кредиторської заборгованості перед

контрагентами та бюджетом, невчасної виплати заробітної плати, що може призвести до зниження продуктивності праці, отримання штрафних санкцій за недотримання термінів оплати. Надлишковий залишок грошових коштів

спричиняє певну загрозу підприємству через вплив інфляції, що свідчить про його недостатню фінансову гнучкість при проведенні своєї інвестиційно-фінансової політики.

Аналіз потоків грошових коштів повинен здійснюватись як на основі звітних, так і планових показників (платіжного календаря). При цьому останні виступають одночасно інструментом управління грошовими потоками. Це досягається шляхом контролю за відповідністю їх реального руху до планових показників та прийняттям необхідних коригуючих заходів.

Першим показником виникнення фінансових ускладнень є тенденція скорочення частки грошових коштів в складі оборотних активів підприємства

при зростаючому обсязі його поточних зобов'язань. Тому щомісячний аналіз співвідношення грошових коштів і найбільш термінових зобов'язань (термін яких закінчується в поточному місяці) може надати точну інформацію про надлишок (недостачу) грошових коштів на підприємстві.

Іншим методом оцінки достатності грошових коштів є визначення тривалості періоду їх обороту. З цією метою використовується співвідношення:

$$\text{Період обороту} = \frac{\text{Середні залишки грошових коштів} \times \text{Тривалість періоду}}{\text{Оборот грошових коштів за період}} \quad (2.1)$$

Тривалість періоду складає 360 днів – при розрахунку значення показника за рік; 90 днів – при розрахунку за квартал; 30 днів – за місяць.

Для розрахунку величини середнього обороту потрібно використовувати кредитовий оборот за період, що аналізується, по рахунку 311 “Поточні рахунки в національній валюті” беручи до уваги, що більшість підприємств здійснюють безготівкові розрахунки зі своїми контрагентами, а видача грошових коштів через касу (наприклад, заробітна плата працівників або оплата господарських витрат) передбачає їх попереднє одержання в банку. Відкриття спеціальних рахунків в банку та їх використання (чекові книжки, акредитиви) за рахунок власних коштів також пов'язане з перерахуванням коштів з поточного рахунку на відповідні спеціальні рахунки. В цих випадках використання для розрахунку величини обороту суми кредитових оборотів по рахунках 30 “Каса”, 311 “Поточні рахунки в банку в національній валюті”, 313 “Інші рахунки в банку в національній валюті” призвело б до подвійного рахунку і, як наслідок – до значного викривлення показника оборотності грошових коштів на підприємстві.

Вказані напрямки руху грошових коштів прийнято розглядати в розрізі наступних основних видів діяльності (див. Рис. 2.10)

Аналіз руху грошових коштів проводиться прямим і непрямим методами. Відмінність у використанні прямого та непрямого методів стосується лише розділу операційної діяльності.

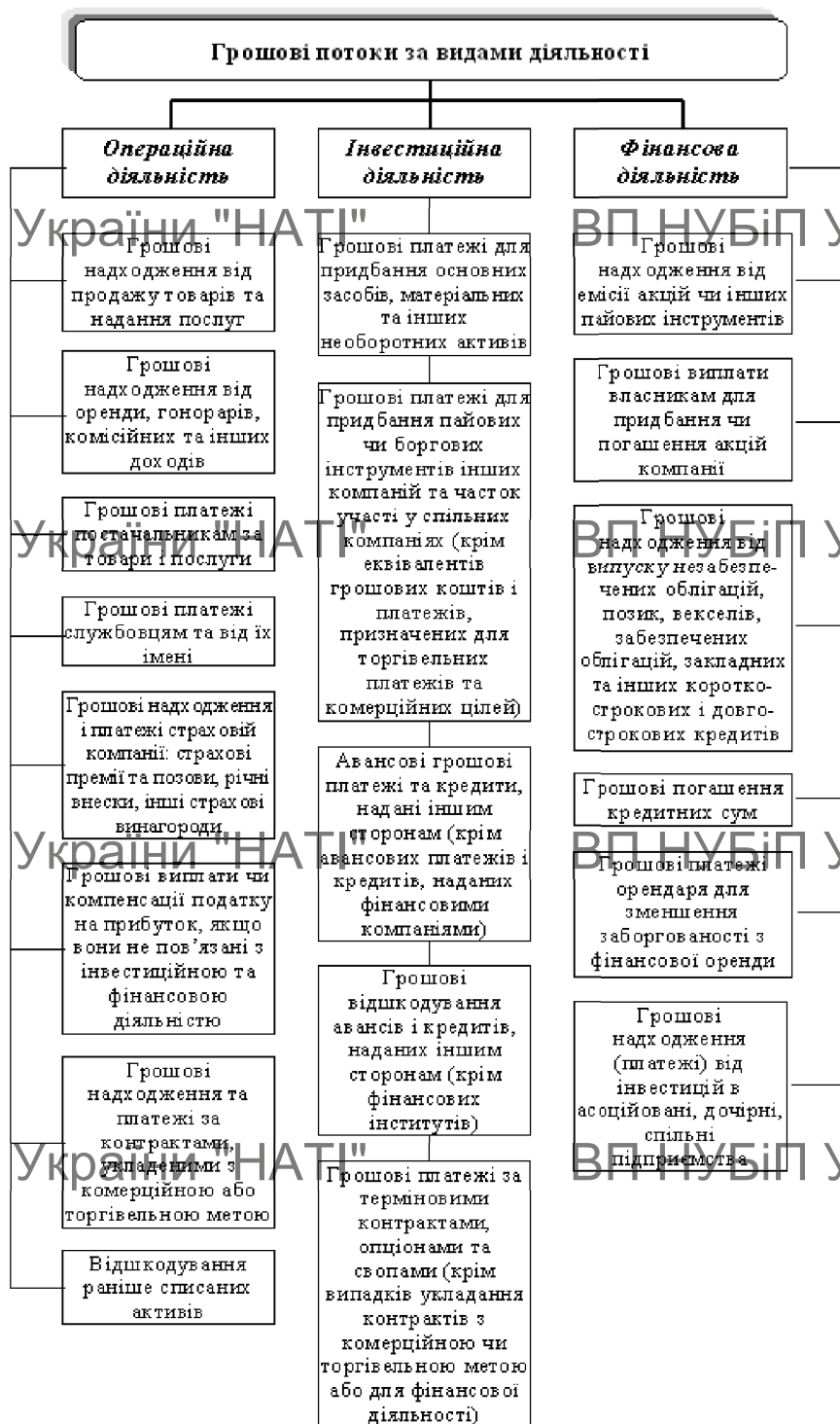

Рис. 2.10. Складові грошових потоків за видами діяльності

Аналіз грошових коштів прямим методом дозволяє оцінити ліквідність підприємства, оскільки детально розкриває рух грошових коштів на рахунках,

що дає можливість робити оперативні висновки відносно достатності коштів для сплати по рахунках поточних зобов'язань, а також про можливість здійснення інвестиційної діяльності.

В той же час цей метод має суттєвий недолік, оскільки він не розкриває взаємозв'язок одержаного фінансового результату і зміни величини грошових коштів на рахунках підприємства. Тому необхідно з'ясувати причину можливих розбіжностей. З цією метою проводиться аналіз руху грошових коштів непрямим методом.

Неможливо управляти грошовими коштами без проведення їх аналізу. Аналіз проводиться на основі достовірної фінансової звітності, яка дає можливість оцінювати ефективність використання грошових потоків у контексті минулих подій фінансово-господарської діяльності підприємства. Для вирішення стратегічних завдань управляючої системи необхідні відомості про майбутні грошові потоки підприємства, тобто їх прогностичні значення. Грошові потоки займають значне місце у формуванні оборотного капіталу, що забезпечує підтримання ліквідності та платоспроможності підприємства на достатньому рівні.

На сучасному етапі розвитку науки не сформувалось загальновизнаного підходу до визначення сутності платоспроможності. Найбільш поширене визначення платоспроможності – це можливість підприємства наявними грошовими коштами (ресурсами) своєчасно погасити свої короткострокові зобов'язання.

Дослідження платоспроможності в науковій літературі має певні особливості, що обумовлено характером інформаційної бази підприємства та періодом оцінки.

Згідно інформаційного забезпечення виділяють статистичну та динамічну платоспроможність [31].

Визначення статичної платоспроможності здійснюється на певну дату і є характеристикою здатності підприємства виконувати платіжні зобов'язання за рахунок реальних грошових коштів. В основі дослідження динамічної

платоспроможності розглядають аналіз грошового обороту підприємства, тобто визначення та порівняння обсягів вхідного (надходження коштів) і вихідного (витрачання коштів) грошових потоків підприємства протягом певного періоду часу.

За періодом оцінки в науковій літературі виділено поточну (фактичну) та перспективну платоспроможність

Поточна (фактична) платоспроможність визначає наявність у підприємства грошових коштів та їх еквівалентів для виконання розрахунків за поточною кредиторською заборгованістю на певну дату або впродовж періоду оцінки. Перспективна платоспроможність характеризує здатність підприємства здійснювати виконання платіжних зобов'язань у майбутньому періоді.

Основні методичні підходи до оцінки платоспроможності, в залежності від інформаційної бази та періоду аналізу приведено на Рис. 2.11

Рис. 2.11 Методичні підходи до оцінки платоспроможності підприємства

Інша особливість аналізу платоспроможності та ліквідності полягає в тому, що його в літературних джерелах пропонують здійснювати за певними етапами, які не є обумовленими, здійснюються в різній послідовності і зводяться до вирішення конкретних завдань

Більшість науковців аналіз платоспроможності підприємства здійснюють з використанням відносних показників ліквідності: коефіцієнта абсолютної ліквідності, коефіцієнта проміжної ліквідності та коефіцієнта загальної ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частку короткострокової заборгованості, яку може погасити підприємство, а також є свідченням достатності грошових коштів для негайного покриття зобов'язань.

Нормативне значення цього показника здебільшого приймається не нижче 0,2. В умовах кризового стану економіки значення коефіцієнта абсолютної ліквідності більшості підприємств є значно нижчим допустимих меж, тому прийняте нормативне значення даного показника доцільно використовувати в умовах стабільного розвитку підприємств.

З метою спрощення прийняття рішень щодо платоспроможності підприємства ряд авторів пропонують розрахунок інтегрального показника. В роботі Цал-Цалко Ю.С. приведено інтегральний показник, який сформовано, як сумарний рівень відносних величин, одержаних, шляхом порівняння фактичних показників абсолютної, проміжної, загальної платоспроможності з еталонами. До переваг інтегральних показників можна віднести однозначність оцінки платоспроможності, однак значним недоліком є проблеми застосування більшості з них, які розроблені на основі зарубіжного досвіду і не пристосовані для дослідження діяльності вітчизняних підприємств.

Для правильного розуміння динаміки та рівня платоспроможності підприємства необхідно брати до уваги наступні фактори:

1. характер діяльності підприємства: так, у підприємств промисловості та будівництва великі залишки запасів і малі - грошових коштів; у

підприємств роздрібної торгівлі велика умовна вага грошових коштів, хоча можуть бути і значними розміри товарів для перепродажу;

2. стан запасів: у підприємства може бути надлишок або нестача запасів, порівняно з величиною, необхідною для безперебійної діяльності;

3. умови розрахунків з дебіторами: надходження дебіторської заборгованості через короткі проміжки часу після купівлі товарів призводить до невеликої їх частки в складі оборотних активів підприємства, і, навпаки;

4. стан дебіторської заборгованості: наявність чи відсутність в її складі прострочених та безнадійних боргів.

Отже, можна зробити висновки, що для кожного підприємства дуже важливо мати в своєму розпорядженні достатньо ліквідні кошти, так як це є запорукою їх прощвітання та подальшого розвитку. Тому підприємства повинні обирати правильні та найбільш ефективні методи управління своїми коштами, які в майбутньому принесуть йому прибутки та забезпечать поточну і перспективну платоспроможність і ліквідність.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Удосконалення обліку грошових коштів в національній валюті

Облік грошових коштів ведеться на всіх підприємствах. Ефективне функціонування кожного з них залежить від правильної організації їх обліку і аналізу грошових коштів в національній та іноземній валюті. Наявність грошових коштів впливає на платоспроможність, конкурентоспроможність підприємства та можливість подальшого розвитку. Організація обліку в бюджетних установах виділяється наявністю статей бюджетної класифікації, суворим контролем за виконанням кошторисів, окремим обліком касових (видача грошей з бюджетних рахунків) і фактичних видатків (дійсні видатки установи для виконання кошторису, що підтверджені відповідними первинними документами). Бюджетні установи фінансуються за рахунок державного, обласного або місцевого бюджету. Всі витрати завчасно заплановані у кошторисах та підтверджені документальними розрахунками. Розрахункові документи подаються до установ банків після їх перевірки органами державного казначейства.

На сучасному етапі грошові кошти – це готівка в касі, електронні гроші, залишки коштів на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані господарюючим суб'єктом упродовж будь-якого моменту часу для розрахунків під час здійснення господарських операцій. До грошових коштів бюджетної установи належать: готівка в касі, кошти на рахунках в установах банків або в органах державного казначейства, інші кошти.

Предметом бухгалтерського обліку грошових коштів є процеси документального оформлення руху грошових коштів, господарські операції пов'язані з надходженням і видатками грошових коштів.

Основними завданнями організації обліку грошових коштів є:

- 1) створення умов для збереження грошових коштів;

2) дотримання правил документального оформлення операцій,

пов'язаних з рухом грошових коштів;

3) своєчасність та повнота оприбуткування отриманої готівки та дотримання ліміту;

4) контроль за дотриманням касової дисципліни при здійсненні касових операцій;

5) цільове використання грошових коштів;

6) проведення інвентаризації грошових коштів та відображення результатів інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку.

В результаті проведення досліджень нами рекомендовано такі способи удосконалення організації обліку грошових коштів в ТОВ

«Борзнаагроптахопродукт»;

1) Покращення банківського обслуговування за рахунок сучасних систем та технологій;

2) Використання клірингових та овердрафтових операцій;

3) Повна автоматизація обліку грошових коштів з використання автоматизованих систем управління та аналізу грошових потоків;

4) Розвиток управлінського обліку та звітності щодо грошових коштів.

Використання в комплексі всіх запропонованих заходів щодо удосконалення організації грошових коштів на підприємстві дасть можливість перевести всі розрахунки підприємства у безготівкову форму. Це дозволить зекономити велику кількість часу та засобів.

Отже, удосконалення обліку грошових коштів, посилення його контрольних функцій за господарською та фінансовою діяльністю підприємства та бюджетної установи – основний шлях покращення дотримання фінансовобюджетної дисципліни. Впровадження перерахованих пропозицій дозволить покращити організацію та ведення бухгалтерського обліку.

Грошові кошти підприємств являють собою сукупність грошей, на банківських розрахункових, валютних, спеціальних та депозитних рахунках,

які знаходяться в касі, у виставлених акредитивах і особливих рахунках, перекладах в дорозі, чекових книжках і грошові документи.

Будь-які операції з грошовими коштами є одним із центральних місць в господарській діяльності економічного суб'єкта. Від їх наявності в достатніх розмірах і швидкості оборотності залежить стабільне функціонування і розвиток комерційних організацій. Тому значимість цього активу переоцінити важко.

Зокрема в обліку грошових коштів автори виділяють наступні проблеми:

- класифікацію і визнання грошових коштів;
- правильне їх відображення у фінансовій звітності;
- організацію контролю над процесом збереження та використання грошових коштів;
- оптимізацію надходжень і виплат готівки та формування інформаційної бази даних для аналізу отриманих і втрачених вигод від проведених заходів;
- повноту та своєчасність відображення в системі обліку рух грошових коштів.

Грошові кошти, як важливий елемент оборотного капіталу економічного суб'єкта, є основними засобами розрахунків за матеріальні цінності, які поставляються. Обсягом наявних у організації грошей

визначається платоспроможність – одна з найважливіших характеристик її фінансового становища. Єдиний вид оборотних коштів, що володіє абсолютною ліквідністю за економічною сутністю – грошові кошти. Це означає, що вони практично миттєво і без втрат здатні обмінюватися на всі інші види активів. Для визначення рівня ліквідності обсяг грошових коштів зіставляється з розміром поточних зобов'язань організації перед своїми кредиторами. Організації, що володіють достатньою кількістю коштів для розрахунків за наявними у них поточними зобов'язаннями вважаються платоспроможними. Для здійснення своїх витрат організація повинна

забезпечувати достатній і оптимальний приплив грошової маси у вигляді виручки від продажів продукції, товарів (робіт, послуг), надходження дивідендів на вкладений капітал і т.д. Таким чином, діяльність організації

сама по собі є об'єктивною передумовою виникнення руху грошових коштів.

Вважаємо, що головним завданнями бухгалтерського обліку грошових коштів є: правильна організація, своєчасне й законне проведення

безготівкових і готівкових розрахункових операцій; своєчасне та правильне документування операцій із руху грошових коштів і розрахунків;

забезпечення схоронності коштів у місцях їх зберігання і контроль над їх цільовим використанням; своєчасне проведення інвентаризації грошових коштів та відображення її результатів в обліку; своєчасне і повне

відображення в документах і реєстрах бухгалтерського обліку руху коштів на рахунках у банку і у касі підприємства; суворе дотримання встановлених

правил ведення касових операцій і здійснення розрахунків між суб'єктами господарської діяльності; вишукування можливостей найбільш раціонального вкладення вільних грошових коштів як джерела фінансових

інвестицій, що приносять дохід. Основним нормативним документом, що регулює облік касових операцій є постанова Правління НБУ «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній

валюті в Україні».

При введенні в штат організації внутрішнього аудитора або покладання на головного бухгалтера обов'язків з внутрішнього контролю за операціями з грошовими коштами дозволять створити рекомендації щодо ефективного та

раціонального використання грошових коштів підприємства. Використання у комплексі всіх запропонованих заходів на підприємстві надасть можливість

упразднити касу, змінити всю систему організації обліку грошових коштів та зробити її найбільш зручною, дешевою та безпечною. Перераховані нижче

пропозиції щодо поліпшення бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю грошових коштів в силі вплинути на ефективність роботи

бухгалтера і підприємства в цілому і в перспективі, допоможуть усунути недоліки в організації роботи і уникнути помилок в плануванні роботи.

Були виявлені недоліки щодо обліку грошових коштів на досліджуваному підприємстві ТОВ «Борзнаагроптахопродукт»:

Таблиця 3.1

Виявлені недоліки в обліку грошових коштів, рекомендації по їх усуненню, шляхи вдосконалення обліку грошових коштів

Недоліки в обліку грошових коштів	Заходи щодо їх вдосконалення
1. Виплата заробітної плати готівковими коштами	Рекомендуємо укласти договір з банком на відкриття зарплатних карт для всього персоналу
2. Порухення порядку видачі грошових коштів підзвітним особам	Видати наказ, який встановлює перелік конкретних працівників підприємства, яким дозволено видавати готівку грошові кошти під звіт; Видавати під звіт на підставі заяви підзвітної особи за умови, що вона відзвітувала за раніше отриману суму
3. Слабкий внутрішній контроль за обліком грошових коштів	Ввести в штат організації внутрішнього аудитора або покласти цей обов'язок на головного бухгалтера
4. Низька кваліфікація управлінського персоналу	Підвищення кваліфікації бухгалтера і управлінського персоналу в цілому

1. Перед початком переговорів з обслуговуючим банком про відкриття в них зарплатного проекту насамперед необхідно отримати від максимальної кількості працівників підприємства письмові заяви про згоду на виплату зарплати через банк.

Певна річ, ідеальний варіант — коли 100% чисельності працівників підтверджують заявою свою згоду на виплату зарплати в безготівковій формі. Адже в такому випадку й від банку можна зажадати кращих умов на

обслуговування зарплатного проекту, та й ефект у вигляді заощадження коштів і часу теж буде відчутнішим.

Після схвалення працівниками виплати зарплати через банк радимо оформити таке рішення наказом (розпорядженням) керівника підприємства. Зокрема в ньому можна прописати:

- окремі нюанси цього процесу (які дії вчинити та до яких дат),
- відповідальних за організацію такого процесу,
- а також список працівників, які переходять на форму виплати зарплати через банк.

Для того аби відкрити карткові рахунки працівникам, підприємство через свого представника подає до банку такі документи (фізособа-підприємець може подати ці документи особисто):

- заяву про відкриття поточних рахунків на користь фізосіб (додаток 7 до Інструкції № 492);
- перелік фізосіб, на користь яких відкриваються рахунки, з указаними ідентифікаційними даними цих осіб;
- документи або засвідчені в установленому законодавством України порядку їх копії, що надають змогу банку ідентифікувати й верифікувати клієнтів-фізосіб. Як правило, це копії паспорта й ідентифікаційного коду, на яких працівник робить відмітку «Згідно з оригіналом», зазначає дату, П.І.Б. й особистий підпис.

2. Підзвітні кошти - це кошти, отримані працівником для здійснення витрат на відрядження або окремі цивільно-правові дій від імені особи, яка їх видала. Це впливає із норм п.170.9 ПКУ і положення №148

Кошти мають видаватися під звіт не просто на потенційні витрати підприємства, які можуть настати протягом місяця, а можуть і не настати. Вони мають видаватися на певну ціль, яка вже запланована і плановий кошторис витрати на яку вже розрахований - на відрядження, на придбання ТМЦ, на оплату квитків.

Алгоритм має бути такий:

- Керівник приймає рішення про необхідність певних витрат, які має здійснити працівник за рахунок коштів підприємства. Таке рішення оформлюється наказом, до якого додається плановий кошторис витрат:
- Працівнику перераховуються необхідні кошти згідно із кошторисом:
- Працівник використовує їх і звітує у встановлені строки. Залишок коштів він повертає в касу або на рахунок підприємства.

3. Основним принципом організації внутрішнього аудиту є незалежність, яка обумовлюється чітким встановленням прав, обов'язків і відповідальності, підзвітністю і підлеглистю тільки вищестоящому керівництву.

Внутрішній аудитор повинен бути незалежний від тих осіб, чію роботу він перевіряє, як в аспекті функціональної чи адміністративної підпорядкованості, так і з погляду зацікавленості. Наприклад, результати перевірки проведеної внутрішнім аудитором, будуть менш об'єктивні, якщо оплата його праці певним чином залежатиме від результатів напрямку діяльності.

Також внутрішній аудитор не повинен брати участь і нести відповідальність за коригування виявлених ним відхилень. Інакше не буде об'єктивним подальший контроль, оскільки аудитору доведеться перевіряти результати своєї ж праці або результати здійснення своїх рекомендацій.

На кожному підприємстві має бути гарантія того, що внутрішній аудит належним чином контролюється.

Отже, при вище перелічених умовах буде підвищена ефективність проведення внутрішнього аудиту та зменшуватись ризик невиявлення помилок та шахрайства внутрішніми аудиторами.

Інформація про помилки та шахрайство має бути надана своєчасно особам, уповноваженим приймати управлінські рішення. Якщо інформація невчасно повідомляється керівництву, виявлення контрольних відхилень може втратити сенс. В зв'язку з цим важливим є контроль в умовах автоматизації облікового процесу, коли об'єктом контролю стає не лише

паперова форма документу, але і рух електронного носія відповідно до графіку документообігу

Отже, важливим завданням для спеціалістів з бухгалтерського обліку та контролю є формування концептуальних основ для побудови системи внутрішнього контролю на вітчизняних підприємствах через призму стандартів та положень світових організацій контролю та аудиту.

4. Жодне підприємство будь-якої форми власності на сьогоднішній день не може обійтися без послуг висококваліфікованого фахівця з бухгалтерського обліку, адже всі вони зобов'язані вести бухгалтерську звітність, а всі інші види звітності (податкової, управлінської, статистичної, спеціальності) базуються саме на даних обліку. Сучасний ринок праці вимагає підготовлених бухгалтерів, які можуть вести облік як в ручному, так і автоматизованому режимі і можуть постійно розвиватись і удосконалюватись відповідно до змін в економіці та законодавстві.

Відповідно до статті 7 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" та з урахуванням міжнародного стандарту освіти бухгалтерів (МСО.7) Міжнародної федерації бухгалтерів Методологічна рада з бухгалтерського обліку як дорадчий орган при Міністерстві фінансів України з метою удосконалення системи перепідготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів схвалила рекомендації з програми підвищення кваліфікації бухгалтерів. Програма містить навчальні програми блоку дисциплін спеціальної підготовки, вивчення яких може забезпечити рівень розвитку та підтримання професійної компетентності бухгалтерів для надання послуг високої професійної якості власникам (роботодавцям) та іншим користувачам фінансової звітності. Програма спрямована на її використання в процесі планування й організації підвищення кваліфікації бухгалтерів, для визначення змісту процесу розвитку професійної компетентності і запобігання наданню неякісних послуг з підвищення кваліфікації бухгалтерів закладами, що надають освітні послуги на підставі ліцензії.

3.2. Удосконалення обліку грошових коштів в іноземній валюті

Грошові кошти в національній валюті – грошові кошти (як готівкові так і безготівкові) у валюті, випущеній певною державою, яка, в основному, знаходиться в обігу на її території. Грошові кошти в іноземній валюті – грошові кошти (як готівкові так і безготівкові), які знаходяться в обігу і являються законним засобом платежу на території відповідної іноземної держави (групи іноземних держав).

Іноземна валюта – це іноземні грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обміну на грошові знаки, які перебувають в обігу; кошти в грошових одиницях іноземних держав і міжнародних розрахункових одиницях, що перебувають на рахунках або вносяться до банківських та інших кредитно-фінансових установ за межами України; платіжні документи та інші цінні папери, виражені в іноземній валюті або монетарних металах.

Виділяють такі ознаки класифікації грошових коштів:

- за призначенням: кошти для обороту (оборотні) та для спеціального призначення (необоротні);
 - за місцем зберігання: грошові кошти в банку, касі підприємства, у підзвітних осіб, у контрагентів (видані аванси), вкладені у еквіваленти, цінні папери
 - за видами валют: національна та іноземна (долар США, Євро, Російські рублі) валюти;
 - за джерелами надходження: власні, запозичені та залучені
- Найефективнішим засобом забезпечення зобов'язань у суб'єкта підприємницької діяльності є грошові кошти без обмежень у їх використанні. місце зберігання:

– грошові кошти у касі підприємства (установи, організації)

– готівкові грошові кошти, які зберігають у спеціально відведеному приміщенні або місці у межах встановленого ліміту залишку готівки;

– грошові кошти на рахунках у банку – грошові кошти, які зберігають на різних рахунках у банківських установах та можуть бути використані в будь-який момент за бажанням власника рахунку;

– грошові кошти на мікропроцесорі смарт-карток або карток зі збережуваною вартістю – один з різновидів „електронних грошей”, – зберігають на спеціально призначених для цього картах;

– грошові кошти в пам’яті ЕОМ на жорстких дисках – один з різновидів „електронних грошей”, – зберігають у вигляді файлів в пам’яті комп’ютера які виступають їх матеріальним носієм.

Дослідження фінансової звітності ТОВ «Борзнаагроптахопродукт» станом на 2022 рік показало наявність грошових коштів у іноземній валюті.

Зазначимо, що відображення в бухгалтерському обліку фінансово-господарських операцій в іноземній валюті здійснюються у гривнях, в сумах, що визначаються шляхом перерахунку іноземної валюти за офіційним курсом Національного банку України на дату виписки розрахунково-грошового документа.

Бухгалтерський облік наявності і руху іноземної валюти бухгалтерія комбінату хлібопродуктів веде на рахунку 312 “Поточні рахунки в іноземній валюті”, аналітичний облік операцій на якому організовується по кожному з відкритих у банках рахунків для збереження коштів в іноземній валюті, а також на окремих субрахунках рахунка 30 “Каса”, 372 “Розрахунки з підзвітними особами”. Записи в рахунках 312 “Поточні рахунки в іноземній валюті”, 30 “Каса” і 372 “Розрахунки з підзвітними особами” проводяться на підставі виписок банків та розрахунково-платіжних документів, за якими одержані або оплачені суми в іноземній валюті.

На кожному із рахунків в аналітичному обліку має бути забезпечено облік кожної валюти за номіналом, курсом дня, враховано різницю між

попереднім і поточним курсом (курсова різниця) та визначення в українській валюті. Залишки грошових коштів комбінату хлібопродуктів на валютному рахунку відображаються в національній валюті України в сумах, визначених за офіційним курсом Національного банку України на дату здійснення операції в іноземній валюті, а при складанні звітності – на останнє число звітного періоду. Одночасно операції в іноземній валюті відображають у валюті розрахунків і платежів.

Різниця між оцінкою в національній валюті активів і пасивів, вартість яких виражена в іноземній валюті, обчислений, виходячи з курсу НБУ на дату проведення розрахунків або на дату складання бухгалтерської звітності за звітний період, та оцінкою в українській валюті цих активів і пасивів, виходячи з курсу НБУ на дату відображення їх у бухгалтерському обліку у звітному періоді 43 або на дату складання бухгалтерської звітності за попередній період для цілей бухгалтерського обліку, вважається курсовою різницею. Курсові різниці у бухгалтерському обліку і звітності бухгалтерія комбінату хлібопродуктів відображає у тому звітному періоді, до якого належить дата розрахунку або за який складають бухгалтерську звітність.

Іноземна валюта в касі відображається у бухгалтерському обліку як у номінальних величинах валюти, так і у грошовій одиниці, яка діє на території України – гривнях. До каси іноземна валюта може надходити з поточного рахунка в іноземній валюті від підзвітних осіб як залишок невикористаного авансу. З каси валюта може вноситися до банку на поточний рахунок в іноземній валюті, видаватись у підзвіт для покриття витрат на відрядження за кордон або, у випадках, дозволених законодавством, стороннім організаціям в оплату їх продукції (послуг). Оцінювання операції з надходження (вибуття) валюти здійснюється за офіційним валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діє на дату оприбуткування (виплату) валюти.

Рахунок 31 “Рахунки в банках” призначено для обліку наявності та руху грошових коштів, що знаходяться на рахунках в банку, які можуть бути

використані для поточних операцій. Порядок здійснення та оформлення операції на ньому регулюється Правилами Національного Банку України. Оскільки у ТОВ «Борзнаагроптахопродукт» в банку відкрито поточний рахунок в національній та іноземній валюті, тому в обліковій 45 практиці воно використовує субрахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті» та 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті».

При журнально-ордерній формі обліку операції на кредиті рахунка 311 відображаються у журналі-ордері № 2 – записи в ньому проводяться на підставі виписок банку з розрахункового рахунка і доданих до них первинних документів, після чого дані заносяться в Головну книгу, а на дебеті – у відомості №2. Оскільки бухгалтерія комбінату хлібопродуктів використовує комп'ютерну техніку та відповідні програми, тому всі первинні документи разом з виписками банку заносяться до певних журналів, і на основі обробки їх даних отримують дані аналітичного та синтетичного обліку і в результаті – оборотну відомість із залишками та оборотами на рахунку 31, підсумки якої потім у згрупованому вигляді автоматично переносяться за синтетичними рахунками до Головної книги.

Типовими порушеннями, які виявляються під час аудиту грошових коштів, є:

- відсутність укладеного договору про повну матеріальну відповідальність касиром;
- відсутність наказу керівника про виконання функцій касира іншим працівником;
- порушення встановленого порядку проведення інвентаризацій;
- наявність виправлень і підчищень у касових документах;
- відсутність підписів окремих членів інвентаризаційної комісії;
- нестача або надлишок грошових коштів чи грошових документів;
- неправильна кореспонденція рахунків; невідповідність сум у касовому ордері та в звіті касира;
- відсутність підписів керівника, головного бухгалтера, касира;

- неповне оприбуткування грошових коштів; видача готівки під звіт особам без повного звіту за попередній аванс;
- перевищення законодавчо встановлених норм розрахунків готівкою.

У касах підприємства можуть зберігатися, крім готівки, грошові документи. Грошовими документами є поштові марки, путівки на санаторнокурортне лікування, проїзні квитки тощо. Їх особливістю є те, що вони не можуть бути використані в якості засобів платежу, однак виконують роль грошових документів вузького та спеціального призначення. Зазначимо, що для обліку грошових документів Планом рахунків передбачено рахунок 331 “Грошові документи в національній валюті” та 332 “Грошові документи в іноземній валюті”.

Під час перевірки обліку операцій з іноземною валютою встановлюють: правомірність віднесення грошових коштів на субрахунки 333 “Грошові кошти в дорозі в національній валюті” та 334 “Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті”; повноту та своєчасність зарахування грошових коштів у дорозі на відповідні рахунки в банках, обчислюють тривалість перебування коштів у дорозі. У випадку встановлення неправильного списання грошових коштів у дорозі або фактів приховування чи розкрадання коштів необхідно виявити суму нанесеного збитку та визначити, як це вплинуло на достовірність фінансової звітності.

Валютні кошти, отримані на розподільчий рахунок, обліковують на субрахунку 316 “Спеціальні рахунки в іноземній валюті”. При цьому суму валюти, що “впала” на цей транзитний розподільчий рахунок, перераховують у гривні за курсом НБУ на дату зарахування коштів до складу активів (дату отримання). За монетарними статтями балансу підприємство визначає курсові різниці за правилами п. 8 П(С)БО 21 на дату балансу і на дату здійснення операції!

Обов'язковий продаж частини валютних надходжень банк здійснює виключно на на% ступний робочий день після дня зарахування коштів на розподільчий рахунок. Оскільки на дату продажу валюти НБУ, напевно,

встановить уже інший курс валют, ніж на дату її оприбуткування, то на цьому етапі потрібно перерахувати балансову вартість валюти і визначити курсову різницю. Додатна курсова різниця потрапляє до складу бухгалтерських доходів (Кт 714), а від'ємна — до складу витрат (Дт 945). Крім того, під час продажу валюти підприємство відображає доходи/витрати від купівлі продажу іноземної валюти. Виникають вони через відмінність між курсом НБУ на дату продажу (за яким ви обліковуєте валюту на балансі) і комерційним курсом валютного ринку (за яким банк продає валюту). Водночас якщо: — "ринковий" курс вищий за курс НБУ — виникає дохід від продажу валюти, який відображають за Кт 711; — "ринковий" курс нижчий за курс НБУ — показують витрати від продажу валюти.

Згідно до Інструкції №3 „Про відкриття банками рахунків в національній і іноземній валюті” клієнтам банків, крім поточних, можуть бути відкриті депозитні (вкладні), кредитні рахунки в національній та іноземній валюті, а також бюджетні рахунки в національній валюті України. Поточні рахунки відкриваються підприємствам усіх видів та форм власності, а також їх відокремленим підрозділам для зберігання грошових коштів та здійснення усіх видів операцій за цими рахунками відповідно до чинного законодавства України. Депозитні рахунки відкриваються підприємствам та їх відокремленим підрозділам на підставі депозитного договору між власником рахунку і установою банку на визначений у договорі термін.

Кредитні рахунки відкриваються на договірній основі як юридичним, так і фізичним особам у будь-якій установі банку, яка має право видавати кредити і призначена для обліку кредитів, наданих шляхом оплати розрахункових документів або перерахування на поточний рахунок клієнту відповідності з умовами кредитної угоди.

Бюджетні рахунки відкриваються підприємствам (їх відокремленим підрозділам), яким виділяються кошти за рахунок державного чи місцевого бюджету для цільового використання

Кожне підприємство, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність,

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

етикається з купівлею/продажем іноземної валюти. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності потребує від українських підприємств подальшої інтеграції і уніфікації міжнародних і національних стандартів бухгалтерського обліку операцій підприємств в іноземній валюті. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання включає в себе

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

перелік зовнішньоекономічних операцій, більшість з яких передбачають проведення розрахунків у іноземній валюті, які виступають важливою складовою зовнішньоекономічної діяльності економічних агентів.

Дослідження методики їх відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності підприємств є актуальною з точки зору впливу на

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

показники прибутковості. Тому цей процес має базуватися на чітких та ґрунтовних аналітичних дослідженнях, а процедура прийняття управлінських рішень — на якісній інформації, сформованій у межах сис% теми бухгалтерського обліку.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

У роботі проведено теоретичне узагальнення і здійснено пошук нових елементів для доповнення підходів у вирішенні проблем обліку та аналізу операцій з грошовими коштами в національній та іноземній валюті. Дослідження практичних аспектів за обраною темою проводилось на прикладі сільськогосподарського підприємства ТОВ «Борзнаагроптахопродукт».

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Теоретичні положення і питання обліку операцій в національній та іноземній валюті потребують вдосконалення і доопрацювання. У свою чергу, розв'язання цих питань зумовить вихід на якісно новий рівень побудови обліку, значно підвищить їх роль в управлінні кожним вітчизняним підприємством.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

2. Ефективність управління грошовими коштами має велике значення, особливо на підприємствах, де зосереджуються великі грошові потоки. В умовах ринкової економіки особливо важливого значення набуває поліпшення використання матеріальних ресурсів.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

3. Недосконала система організації бухгалтерського обліку викликає неповне та несвоєчасне надходження звітних даних та іншої інформації.

4. Реалізація напрямів удосконалення обліку грошових коштів підприємством призведе до значного підвищення результативності його фінансово-економічної діяльності.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

На відміну від інших товарів грошовим коштам притаманна абсолютна ліквідність. Вона визначається у двох умовах: можливістю використати даний актив у році засобу платежу; здатністю певного активу зберегти незмінною свою номінальну вартість.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Для вирішення питань, пов'язаних з веденням обліку грошових коштів в національній та іноземній валюті, дуже важливо ефективно вирішувати такі важливі питання:

- підвищення достовірності й оперативності інформації про рух грошових коштів в національній та іноземній валюті
- своєчасне й оперативне вирішення питань контролю за надходженням, зберіганням та реалізацією грошових коштів
- впорядкування системи документування всіх операцій

Згідно досліджень ТОВ «Борзнаагроптахопродукт» працює в звичайному режимі і планує розвиватись незважаючи на труднощі.

Підприємство наростило достатньо власного капіталу у вигляді нерозподіленого прибутку, який за рішенням засновників вирішено залишити на розвиток підприємства.

В компанії працює чотири бухгалтері, так як обсяги великі і є сенс утримувати бухгалтерську службу

На даний час на досліджуваному підприємстві немає місця такі випадки, коли дохід або витрати відображається не в тому періоді, коли отримані грошові кошти від покупців та замовників, а тоді, коли послуга фактично отримана або надана.

Контроль є найважливішою ланкою в системі управління підприємством. За його допомогою відслідковується фактичний стан справ на підприємстві. На багатьох підприємствах немає відділу контролю та, навіть, ревізійної та наглядової ради. Така ситуація є і на досліджуваному підприємстві.

Спираючись на свою курсову роботу я можу відмітити, що на підприємстві проводиться робота по вдосконаленню обліку касових і розрахункових операцій. Дане вдосконалення дозволяє суттєво поліпшити роботу бухгалтера та прискорити внутрішній документооборот на підприємстві, а також зробити можливим швидко оперативне надання

інформації, потрібної для швидкої реакції керівництвом підприємства на ціни,
які відбуваються в умовах ринкової економіки.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Список використаних джерел

1. Авдющенко А. С. Розробка системи показників управління результативністю підприємства з метою оптимального планування його діяльності. 2011. №15. С. 59-64.
2. Баланюк І. Ф. Теоретичні аспекти контролю господарської діяльності підприємств, 2009. С. 86–90.
3. Бублик Є. О. Обмеження готівкових розрахунків в Україні, 2013. С. 32-42.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський словник, 2008. – 224с.
5. Газета “ Все про бухгалтерський облік ” 2010-2013р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vobu.com.ua>
6. Грабова Н.Н., Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях, 2000р
7. Дерій М.В. Облік і контроль грошово-розрахункових операцій в житловому будівництві, 2013р., 259с
8. Єрешко Ю. О. Сутність грошових потоків підприємства як економічної категорії, 2011. С. 39-43
9. Закон «Про застосування Плану рахунків обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій»
10. Закон України «Про банки та банківську діяльність»;
11. Закон України «Про національний банк України»
12. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті
13. Інструкція про організацію роботи по готівковому обігу установами банків України
14. Лігоненко Л. О. Управління грошовими потоками: навч. посібник., 2005. 255 с.
15. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств від 28.07.2006р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: - <http://www.uazakon.com/big/text892/pg1.htm>.

16. Мисака Г.В. Бухгалтерський облік. Навч. пос.- К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400с

17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів»

18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» від 01.01.2012 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: - http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_019.

19. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

20. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку касових операцій» від 15.02.1996 р. №51

21. Наказ Міністерства фінансів № 1019 від 12 грудня 201

22. Несходовський І.С. Облік грошових коштів та контроль їх виконання в підприємствах торгівлі: автореф., 2009.р – 20с.

23. Осипов В. И. Экономика предприятия: учебник. 2005. 720 с

24. Осовська Г.В. економічний словник, 2007. – 358 с.

25. Остафійчук С. М. Грошові кошти та їх еквіваленти – найліквідніші активи підприємства, 2011.С. 215- 220.

26. Подольська В. О. Фінансовий аналіз: навч. посібник., 2007. 488 с

27. Постанова правління НБУ «Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні» від 19.02.2001 № 72 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>.

28. Пушкар М.С. Фінансовий облік, 2002. – 628 с

29. Піскунова Н. О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств. Економічний аналіз. 2016. Том 25. № 2. С. 122–131.

30. Реслер М.В. Класифікація грошових коштів, її використання для потреб обліку, 2016.С. 257-260.

31. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посібник. 2013р. ст. 201.

32. Синиця Т.В. Осьмірко І.В. ПРАКТИКУМ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: навчально-методичний посібник, 2017.-140 с.

33. Схема визначення грошового потоку за ознакою методу його розрахунку.

34. Т. А. Піхняк, Журнал “Молодий вчений”. – 2014. – №6 (09). – С. 13-15

35. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України, 2008р.

36. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз [навчальний посібник]., 2014. – 358 с.

37. Указ Президента України «Про застосування штрафних санкцій за

порушення норм по регулюванню обігу готівки» від 12.06.1995 р. №436/95 із змінами і доповненнями.

38. Чорна С. Грошові кошти як об'єкт бухгалтерського обліку
Бухгалтерський облік і аудит. 2005. №3. С.46–54.

39. Шумляев Б. О. Бухгалтерський облік: підручник. Дніпр-к., 2009 р. 34

40. Ясишена В. В. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств.
Економічний простір. 2008. № 16. С. 123–131.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ" ДОДАТКИ ВП НУБіП України "НАТІ"

	Ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України _____ _____ (найменування підприємства/установи/організації)					Л і н і я	_____ (найменування підприємства/установи/організації)				
	Прибутковий касовий ордер N _____ від "___" _____ 20__ року						В і д р і з у	Квитанція до прибуткового касового ордера N _____ від "___" _____ 20__ року			
N з/п	Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума цифрами	Код цільового призначення	Примітки		Прийнято від _____				
1	2	3	4	5	6		Підстава _____				
Прийнято від _____							Сума _____ (словами)				
Підстава _____							ВП НУБіП України "НАТІ" грн _____ коп.				
Сума _____ _____ грн _____ коп. (словами)							М. П.				
Додатки: _____							Головний бухгалтер _____ (підпис, прізвище, ініціали)				
Головний бухгалтер _____ (підпис, прізвище, ініціали)							Касир _____ (підпис, прізвище, ініціали)				
Одержав касир _____ (підпис, прізвище, ініціали)											

Додаток 1. «Прибутковий касовий ордер»

Відатковий касовий ордер від "___" ___ 20__ року

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

N з/п	Ном ер доку мент а	Дата склад ання	Кореспонду ючий рахунок, субрахунок	Код аналітич ного рахунку	С ум а	Код цільового призначенн я
1	2	3	4	5	6	7
Видати <u>ВП НУБіП України "НАТІ"</u> (прізвище, ім'я, по батьку) <u>ВП НУБіП України "НАТІ"</u> Підстава _____ Сума _____ грн ____ коп. (словами) Додаток: _____ Керівник _____ Головний бухгалтер (підпис, прізвище, ініціали) Одержав <u>ВП НУБіП України "НАТІ"</u> грн ____ коп. <u>ВП НУБіП України "НАТІ"</u> (словами) "__" _____ 20__ року Підпис одержувача _____ За _____ (найменування, номер, дата та місце видачі документа, які) Видав касир _____ (підпис, прізвище, ініціали) ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"						

Додаток 2 «Відатковий касовий ордер»

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Номер документа	Від кого отримано чи кому видано	Номер кореспондуючого рахунку, субрахунку	Надходження	Видаток	Лінія відрізу	Номер документа	Від кого отримано чи кому видано	Номер кореспондуючого рахунку, субрахунку	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
	Залишок на початок дня			X						
				X						
						Разом за день				
						Залишок на кінець дня, у тому числі на зарплату				X
						Касир _____ (підпис)				X
						Залишок у касовій книзі перевірив і документи в кількості _____ прибуткових та _____ (словами) (словами)				X
						видаткових одержав.				X
						Бухгалтер _____ (підпис)				X

Каса за " _ " _____ 20__ р. Сторінка _____

Зразок 4, 6, 8, 10 та інших парних сторінок

Номер документа	Від кого отримано чи кому видано	Номер кореспондуючого рахунку, субрахунку	Надходження	Видаток	Лінія відрізу	Номер документа	Від кого отримано чи кому видано	Номер кореспондуючого рахунку, субрахунку	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
	Залишок на початок дня			X						
				X						
						Разом за день				
						Залишок на кінець дня, у тому числі на зарплату				X
						Касир _____ (підпис)				X
						Залишок в касовій книзі перевірив і документи в кількості _____ прибуткових та _____ (словами) (словами)				X
						видаткових одержав.				X
						Бухгалтер _____ (підпис)				X

Додаток №3 «Касова книга»